ХАМАГ ХҮСЭЕЭ—ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭЛГЭДЭ

…ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

…УРЯАД ҮНЭН

…СС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 158 (9912) | 1962 оной июлиин 6, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Тарбагатайн „Дружба" колхоз үбһэ хуряалгаяа эхилээ.

…БҺЭ ХУРЯАЛГЫН …АЛУУН ХАҺА ЕРЭЭ

…й һүүл, зунай эхин …та хура бороон эл… орожо республикы… таг бүхэндэ үбһэ но… таряа талханай, куку… бохын болон бусад ур… удай гараса хэзээ хэ… һээ һайн. Иимэ жэл …ын үзэгдөөгүй. Мүнөө …рын ногоон шэмээ…

…жэлэй онсо өөрэ илгаае … абажа, тэжээл бэ… …дээ эртээнһээ түхеэр… … хуряалгадаа орожо, …н хэдэн гектар ногоо …н, набшаһата тэжээл …лэдхэжэ байһан ажа… … бии. Тэдэнэй тоодо …тайн аймагай «Друж… …үнхэнэй «Сибиряк» …д, Ивалгын туршал… …шээтэ ажахы, Хориин … Анаагай совхоз бо… …д ажахынууд ороно.

… яабашье республи… … колхоз, совхозууд … дээрээ энэ шухала хү… …дэ бэлэдхэл муутай … тэрэнии эртээнһээ … шадабагүй. Илангаяа … косилкануудые заһа… … хүдэлмэри ехэхэн …э оронхой. Байгша …лиин 1-нэй байдалаар … совхозуудта бии бай… …илкануудай миил 34 …нь, силосэй комбай… 26 процентнь заһаба… …жа бэлэн болонхой. …ын аймагай ажахы… …5 косилкатай аад, тэ… …э оройдоол 12-ые за… …аад байна. Мүн иимэр… …дал Прибайкалиин, …анай, Загарайн, Сэлэн… …агуудта үзэгдэнэ. Ка… … нютагай колхоз, сов… …й үйлэдбэриин управ… … харьяата ажахынууд… … сабшадаг косилкануу… …ил 12 процент, силосэй …уудай 32 процентнь …илагдаа нэрэтэй.

… хуряалгын, силос да… … машина, зэмсэгүүдээ …нь заһабарилаагүй бай… … сагааруулха хүсэлтэй… …охон ажахынуудай хү… тэлбэрилэгшэд «саг эртэ, ногоон шэмээе хүсөөгүй гэхэ ямаршье бодото баримтагүйгөөр энэ хүдэлмэрие гэдэргэнь татана. Нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүд, аймагуудай партийна, советскэ организацинууд иимэ гээгдэнги һанал бодолтой эрид шангаар тэмсэжэ, тэжээл бэлэдхэлгын түсэб, графигуудые энэ жэлэй онсо өөрсэ илгаатай зохилдуулан табяад, нэгэшье үдэрөө миин алдангүй үбһэ хуряалга, эртын силос даралга, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгые хаа хаанагүй эхилхэ хэмжээ абаха уялгатай.

Байгша оной бүхы арга боломжонуудые шадабаритайгаар хэрэглээ һаа, ажахынууд энэ жэлдэ хүсэд хүрөөд, үшөө хойто жэлдэ үлэхөөр тэжээл бэлэдхэжэ шадаха. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэрие нэгэшье үдэрөөр хойшолуулангүй эхилхэ, энэ хүдэлмэридэ хүдөөгэй бүхы ажалшадые хабаадуулха талаар колхоз, совхозуудай партийна организацинууд онсо харюусалгатай.

Энээн тушаа Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлени болон партийна организациин хэжэ байһан хүдэлмэри һайшаалтай. Тэдэнэр ажахынгаа доторой арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэжэ, үбһэ хуряалгын хүдэлмэрие гол түлэб хахад һарада дүүргэхээр хараалба. Тэрэнэй түлөө үбһэ хуряалгын тусхай звенонуудые бүридхэжэ, тэндэ ниитын эдеэ хоол түлбэригүйгөөр эмхидхэжэ, хоорондохи социалис мүрысөөнэйнь гурим тодорхойлоо. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан хүнүүд али болохоор урмашуулагдаха юм. Колхозой партийна организаци звено бүхэндэ политэмхидхэгшэдые томилоо. Социалис мүрысөөнэй дүн колхоз дотороо табан хоног бүри согсолжо байха гэжэ хэлсээ.

Нүхэд колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөөгэй бүхы ажалшад! Парти, правительствынгаа Хандалгада бодото ажалаараа харюусаха—ниитын адуу малда элбэг баян тэжээл бэлэдхэхэ халуун хаһа ерээ. Энэ жэлэй тэжээл бэлэдхэл колхоз, совхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй, тэндэхи мэргэжэлтэдэй, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй эмхидхэхы шадабариин ёһотойл шалгалта болохо байна.

Үбһэ хуряалгые, эртын силос даралгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула нэн түрүүн морёор, трактораар сабшадаг косилкануудые, силосэй комбайнуудые заһабарилжа, эдэ үдэрнүүдтэ сүм дүүргэхэ шухала. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ тракторaар шэрэдэг гү, али өөрөө ябадаг косилканууд биратай хэрэглэгдэдэггүй байбал, байгша ондо тэдэнии хаа хаанагүй ябуулхаар гээшэ. Тиимэһээ бүтээсэ ехэтэй тэдэ машинануудые заһабарилха хэрэгтэй. Мүн тракторай тармуурнуудые, бухал тавидаг, үбһэ һүрилдэг машинануудые бэлэн болгожо, үбһэ хуряалгын хүдэлмэрие бүхы талаһаань оньһожоруулха гээшэ колхоз, совхозуудай механизаторнуудай нангин уялга мүн. Эдэ машинануудые бэлэн болгоходо хэрэгтэй частьнуудаар ажахынуудые хангаха тушаа «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй эмхи зургаанууд яаралтай хэмжээ абаха ушартай.

Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрие бүхы талаһаань оньһожоруулхынгаа хажуугаар энэ хүдэлмэридэ шадаал һаа, олон хүнүүдые хабаадуулха, ажахын тоосоондо ороһон бригаданuудта бодото туһаламжа хүргэхэ, хүдөөдэ ажаһуудаг зониие үбгэн, залуугүй энэ хүдэлмэридэ элсүүлхэ шухала болоно. Юуб гэхэдэ, байгша ондо полиин захаар, ойн соорхой, хаа хаанагүй ногоон ургажа, тэрэниие сабшажа абаха, эртын силос дараха арга боломжо захагүй ха юм.

Иимэ зохид эрхэ байдалай тохёолдоод байхада, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэрие шадабаритайгаар эмхидхэхэ, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, политическэ хүдэлмэри аша үрэтэйгөөр ябуулха эрилтэ табигдана. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ ябагшадые али болохоор урмашуулха, нэмэлтэ түлбэриiень саг соонь үгэхэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга тэдэндэ олгохо асуудалда ажахын хүтэлбэрилэгшэд онсо анхаралаа табиха уялгатай.

Тэжээл бэлдэлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэе!

Кабанскын совхозуудаар

ТҮСЭБӨӨ ҮЛҮҮЛБЭ

Түрэл коммунис парти, Советскэ правительствынгаа Хандалгада харюу болгон Кабанскын аймагай совхозуудай хүдэлмэришэд ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Тэдэнэр гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Кабанскын совхоз түсэбэй ёһоор 2850 центнер мяха тушааха байбал, 2950 центнер, «Шергинский» совхоз 2250 центнерэй орондо 2300 центнер, Байгалай совхоз 1400 центнерэй орондо 1450, Оймороой совхоз 2400 центнерэй орондо 2466 центнер тушааһан байна. Тиигэжэ аймагай совхозууд хамта дээрээ 9140 центнер мяха тушаажа, хахад жэлэйнгээ түсэб 240 центнерээр үлүүлбэ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭД ЗҮБШЭНЭ

Ойморой совхозой 4-дэхи отделенидэ саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөн һаяхан болобо. «Үбһэ, таряа хуряалгада бэлэдхэлэй ябаса тухай» зүблөөн дээрэ совхозой отделенинүүдые эрхилэгшэд, мэргэжэлтэд элидхэбэ.

Тус асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ тариан ажалай бригадануудай бригадирнар, комбайнернууд, трактористнар хабаадалсаба.

Б. Сотнич.

Үбһэндөө оробо

ТАРБАГАТАЙ. (Телефоноор абтаба). Байгша ондо ниитынгээ малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ абаха зорилго табиһан «Дружба» колхозой гэшүүд үбһэндөө ороод, гурбадахи үдэрөө ажаллажа байнхай. Үбһэ хуряалгадаа түрүүлэн ороһон колхозоймнай хоёрдохи отделенидэ үбһэ сабшадаг гурбан машина ажаллана. Энэ жэлдэ Сэлэнгын аралда ургаһан ногооной ургаса һайн. Гектар бүриин 15-20 центнер үбһэ бэлдэжэ абахаар хараалнабди.

Колхозоймнай правлени, партийна организаци үбһэ хуряалгые эмхитэйгээр ябуулхын хойноһоо хэмжээ ябуулгануудые хараална. Социалис мүрысөөнэй дүн хододоо гаргагдажа, хүдэлмэриингөө даалгабарие үлүүлэн дүүргэжэ байгшад урмашуулагдаха бологдоно. Тиихэдэ мүнөө жэлдэ колхоздомнай шэмэтэ тэжээл горьтой бэлэдхэгдэхэ. Энэ зорилгоор 650 гектар кукуруза болон силосэй бусад ургамалнууд таригдаа. Мүнөө үедэ кукурузымнай ургаса харууһалагдажа, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэгдэхэеэ байна.

И. Жданов,
«Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

Зурууд хоорондын элдүүрилгэ

Анаагай совхозой 1-дэхи отделениин һаалиин гүүртын кукурузашан Батомунко Балданов кукурузын баян ургаса абахын тула ехээр оролдоно. Даалгагдаһан 300 гектар кукурузынгаа тарилгые үни хада хэрээһэлүүлэн борнойлжо дүүргэнхэй. Мүнөө ургасын гараса һайн, эшэнүүдэйнь үндэрынь 20—25 сантиметр, 6—8 набшаһатай болонхой.

Квадрадуудынь тэгшэ һайн, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдэнь нэгэшье ургамал гэмтэнэгүй. Һүүлэй мэдээгээр 134 гектарта зурууд хоорондын элдүүрилгэ нэгэ тээшэнь хэжэ дүүргээд, хэрээһэлүүлэн элдүүрилжэ байна.

Гектар бүриһөө 350 центнерһээ доошо бэшэ кукурузын набша абахаб гэһэн уялгаяа механизатор Балдановай дүүргэхэнь лаблтай.

Д. Очиров.

Малшадай магтаалта ажал

Түрэл партиимнай ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга хүдөөгэй ажалшад, малшадай эдэбхи үүсхэлые эрид дээшэлүүлжэ, мүрысөөнэй эршэ хүсые улам шангадхаба.

Эдэ үдэрнүүдтэ Зэдын аймагай алишье колхоз, совхоз, гүүртэ, фермэнүүдтэ ябахадаа үйлэдбэриин зүблөөнүүд болложо, хүн бүхэн өөһэд өөһэдынгөө арга боломжые дахин наринаар тооложо үзөөд, шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялганuудые абана. Мүн юу хээ һаа, ажалаа ямараар эмхидхээ һаа, һү, мяха болон бусад продукци бүри ехээр абахаб гэжэ хараална.

Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой ажахын тоосоото һаалиин дүрбэдэхи гүүртынхид хүхэ ногооной шэмэтэй байһан зунай һайхан сагта үхэр малаа үдэр һүнигүй оролдосотой һайнаар адуулжа, һү һаалиия 2 дахин дээшэлүүлжэ, жэлэй дүүрэтэр хамта 2440 центнер һү абаха, мүн зуун үнеэн бүриһөө 90 тугал гэхэ гү, али хамта 270 тугал түлжүүлхэ зорилго табяа.

Хэлэһэн үгэеэ хэрэг ажалаараа батадхан, урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргана. Гүүртэдээ бии байһан 320 үнеэд, гунжадые бултыень августын 1 болотор искусственна аргаар үрэжүүлхэ юм. Мүнөө техник-үрэжүүлэгшэ нүхэр Бадмажапов ототой болоһон үнеэд, гунжадые дары илгажа үдэшэ үглөөниинь хоёр дахин үрэжүүлнэ. Һүүлэй мэдээгээр эндэ 160 гаран үнеэд ороондо оруулагдаад байна.

Тиихэдэ колхоздо мяха-һүнэй гүүртын (даагшань Д. Ш. Цыренов) һаалишад, мал адуулгашад үнеэдэйнгээ һү шэмые дээшэлүүлхын тула баһал ехэ оролдолго хэшээлтэй хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, тус гүүртын 10 һаалишад апрель соо хамта 20,5 мянган литр һү һааһан байбал, мүнөө оройдоол 15 хоног соо тэды шэнээн һү һаадаг болонхой. Эндэхи түрүү һаалишад Пагма Ванданова, Валентина Буянтуева, Мария Гырылова, Долгор-Цырен Цыдыпова болон бусад үнгэрэгшэ апрель, май һарынхида орходоо мүнөө 2 дахин ехэ һү һаана.

Эдэ бүгэдэ имагтал үнеэдые түхэреэн сүүдхэ соо һайн эдинсэ ногоотой бэлшээридэ адуулжа, хээрэнь һаадаг болоһоной ашаар туйлагдаа. Мүн хүн бүхэн ажалдаа тон харюусалгатай хандажа, хоорондоо мүрысэн хүдэлнэ.

Колхозой хонишодшье баһал муу бэшээр ажаллана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ажахын тоосоондо орожо, томодхогдоһон бригадын ахалагша хонишон Б. Б. Ванчиковтай уулзажа, ажал хүдэлмэри тухайнь хөөрэлдэхэдэмнай иигэжэ хэлээ.

— Манай бригада хамта 14 мянган хонитой юм. Таряалангай 100 га бүридэ 75 центнер, бэшэ газарай 100 га дээрэ 16 центнер мяха абаха дайшалхы зорилгые дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа, 2058 центнер хониной мяха абахаар шиидээбди,—гэбэ.

Тус бригадын отарануд уһа, ногоо элбэгтэй бэлшээриин газарта зөөжэ ошоод, хонидоо үдэр һүнигүй шахуу адуулжа байнхай. Гадна эдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр 82.329 тэжээлэй единицын хэмжээнэй үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ юм. Мүн тэрэ тоодо кукурузын силос ехээр даража, тэрээгээрээ 4920 тэжээлэй единицэ абаха зорилготой.

Тэрэшэлэн Борьёогой совхозой долоодохи отделениин һаалишад, малшад зунай һайхан хүхэ ногооной үедэ һү һааляа эрид дээшэлүүлхын тула баһал ехэ оролдолго гаргана. Эндэхи фермынхид түхэреэн сүүдхэ соо адуулжа, һүень хоёр хүнэг соо һаажа, тэрэнэйнь тоһолигые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэнэ. Һаалиһан бүхэнэй тушааһан һүн хэды шэнээн тоһолиг бэ, сэбэр гү гэжэ саг үргэлжэ шалгажа байдаг болонхой. Энээнэй ашаар һүнэйнь тоһолиг 4,5 процентдэ хүрөө.

Тиихэдэ һаалишад Х. Будаева, М. Доржиева, Д. Дажарунова, М. Цыренжапова, В-Е. Лубсанова болон бусад, мүнөө үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ дунда зэргээр 8—9 литр һү һаана.

Тус колхозой һаалишад, малшад түрэл парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо бодото ажалаараа харюусана.

А. Модонов.

ТАСС-ай корреспондентнүүд бүхэдэлхэйн конгресстэ ерэһэн айлшадтай хөөрэлдэбэ

…КВА, июлиин 4. …). Манай Эхэ орондо …айһан хариин гүрэнүү…ды айлшадтай ТАСС-…респондентнүүд хөөрэл… …үгэдөөрөө буу зэбсэг …, эб найрамдал тог… …суудалнуудта зорюу… …н бүхэдэлхэйн кон… …ухай айлшадай һанам… …лэхыень гуйба.

… Советскэ Союз хоёрой …охи харилсаа холбоо …хэ Орхус городтохи …эй таһагай правлениин … Вилли Нансен Енсин … хэлээ:

…үгэдөөрөө буу зэбсэг …, эб найрамдал тог… … асуудалнуудта зорюу… …н бүхэдэлхэйн кон… … зарлаха гээшэ, эб най… …ай түлөө тэмсэлэй гай… …та ушар болоно. Да… …рад зон дайн байлдаа хэхэ хүсэлгүй. Дайн байлдаае сараха шадалтай ниитын, политическэ бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ хэрэгтэй. Эб найрамдал тогтоохо тэмсэлдэ хүн зон хабаадаха ёһотой.

***

Сенегалай дотоодын хэрэгүүдэй министр, Африкын федерациин президент Вальдиодио Н Дьяй иигэжэ мэдүүлээ:

— Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо зорилготой Москвада болохо бүхэдэлхэйн конгресс, буу зэбсэг хуряаха хэрэгтэ туһа нэмэри болохо. Дэлхэйн олониитын элдэб үзэл бодолтой, ажалтай хүнүүдэй хабаадаха байһаниинь һайшаалтай. Дайн байлдаанай аюулые бэе дээрээ үзэжэ байһан хүнүүд, арад зоной түлөөлэгшэд энэ конгресстэ һанамжаяа хэлэхэ аргатай байна.

…стриин республикын федеральна …нцлерай хүндэлэлдэ Кремльдэ уулзалга болобо

…риин Республикын фе…на канцлер, дээдэ ту… д-р Альфонс Горба…дэлэлдэ Совет Социа…спубликануудай Сою…равительство, Кремлиин …дон соо июлиин 4-дэ …га хэбэ.

…орбахтай хамта тэрэ…дэшэжэ ябаһан тусхай …лтай хүнүүд уулзалгада …ба.

…СР-эй Министрнүүдэй …й Түрүүлэгшэ Н. С. …в, нүхэд Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, М. А. Суслов, В. В. Гришин, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев болон бусад айлшадаа угтажа абаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Австриин Республикын федеральна канцлер А. Горбах хоёр уулзалгын үедэ үгэ хэлээ.

Уулзалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

К. А. Вершинин Москва бусажа ерэбэ

МОСКВА, июлиин 4. (ТАСС). Советскэ Союзай Агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй главна командалагша, авиациин маршал К. А. Вершинин Джакартаһаа мүнөөдэр Москва бусажа ерэбэ. Советскэ Союзда айлшалаад ошоһон Индонезиин министр, Республикын Агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальник, авиациин вице-маршал Умар Дани гэгшын уряалаар К. А. Вершинин Индонези ошоһон байна.

Югославиин айлшад Монголой Арадай Республика ошохо замдаа Эрхүүгэй ГЭС хүрэбэ

Югославиин парламентаринууд Монголой Арадай Республика ошохо замдаа, Эрхүүгэй ГЭС хараба. Эрхүү хотодо дүтэхэн оршодог туршалгын хүдөө ажахын станцида айлшад ошоо. Югославиин айлшад Эрхүүдэ июлиин 6 хүрэтэр байха.

Нооһо хайшалга дээрэһээ

Шанартайгааршье, түргэнөөршье

Хонидой нооһон хайшалагдажа эхилһээр хэдэн үдэр үнгэрһэн байба. Һурагшалхада энэ жэлдэ бургалтайнхид нооһо хайшалалгые урда урдынхиһаа бэлэдхэлтэйгээр угтаһан, хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулжа байһан хэбэртэй.

— Нёдондо 400—500 хонитой нэгэ отара 5—6 үдэрэй туршада нооһониинь хайшалагдадаг һэн. Урагшагүйгөөр лэ ажалладаг байгаа хабди,—гэжэ бидэнтэй сугтаа ябалсаһан нүхэрэй хэлэхэдэ, нүгөөдэнь:

— Зүб лэ хэлэнэш даа, —гээд үгыень зүбшөөнэ.—Үсэгэлдэр Бадма Банзаракцаевтан отарынгаа 720 гаран хонидые аяар Жаргалантаһаа туужа асараа. Нооһо хайшалалгын пункт дээрэ ерээд байхадаа нёдондонойхидол арбаад хоног байжа хонидойнгоо нооһые хайшалуулха бэзэбди гэжэ Бадмын хүгшэн Бүтэд хөөрэнэ һэн. Харин түрүүшынь үдэр 509 хониной нооһон хиргагдашабал, үглөөдэр хахад үдэр багта энэ отарын бүхы хонид «дэгэлгүй» болоод байжа магад.

Сугтаа ябаһан нүхэдэйнгээ ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэжэ ябаһые шагнажа байхада һонирхолтойшье байгаа. Иигээд хэдэн минутаһаа нооһо хайшалалгын пунктда ерэхэмнай. Ажалынь ямар байгша ааб, хараад мэдэе.

...Үглөөнэй 9 час. Боом тосхоной зүүн хойно малай фермын нэгэ ехэ байра соо нооһо хиргадаг агрегат тодхогдоотой. Тэндэнь хори гаран хайшашад ажаллана. Колхозой ажалда туһалалсажа байһан һургуулиин һурагшадшье олон. Байрын газаахи хашаан соо хаалтатай байһан бамбагар бамбагар нооһотой һүрэг хонид бидэнэй хараһаар байтар үсөөржэл байна. Нүгөө хашаа соо нооһоёо хиргагдаһан, мүлигэр сагаан болошоһон хонид. «Эдэ хонидой эзэн нөөхи Бадма Банзаракцаев байгаа ха» гэжэ бодожо байха үедэмнай агрегадай начальнигай туһалагша механизатор Жамсаран Банзаракцаев энеэбхилэн татаад:

— Үсэгэлдэр Бадма Банзаракцаевай даадаг отарынхид хонидоо туужа асарһан юм. Үдэ болотор бүхы хонидойнь нооһон хиргагдажа дүүрэхэ бэзэ. Энэ жэлдэ ажалнайшье урагшатай, нэгэшье үдэр һаатангүйгөөр ажаллажа байнабди,—гээд тэрэ хөөрэнэ. Агрегадай начальнигай туһалагша өөрөө ехэ сүлөөгүй. Бидэнтэй хөөрэлдэжэ байха һамбаандаа нооһо хиргадаг машинануудай хутагануудые хурсадажа байна. Хорёод машинануудай хүдэлгэгдэжэ байһан пунктда ажалынь ехэ байнгүй яахаб! Агрегадай начальник, тэрэнэй орлогшо хоёрто минуташье миин байха саг олдоногүй ха юм. «Машинкануудаймнай шүдэ хурсалжа үгыт» гээд, хайшашадай хандахада, хэниингшье аасахагүй, һайнаар лэ заһаад үгэнэ. Тиихэдэ олон хүнэй дунда ямаршье ушар үзэгдэжэ магад: заримууд барижа байһан машинкаяа газарта унагаажа, шүдэнүүдыень хухалжархидаг. Энэ ушарта ондоое һэлгэжэ табиха баатай болоно бшуу. Агрегадай начальник нүхэр Цыденов эдэ бүгэдые анхаралдаа абажа, нооһо хайшалалгын үедэ хэрэгтэй болохо запасной частьнуудые эртээнһээ бэлэдхэжэ абаһан байха юм.

Эндэ ажаллажа байһан хайшашадай олонхинь шадамар бэрхээр хүдэлнэ. Урданай ажаллажа байдаг дүршэлтэй хүнүүдшье олон. Жэшээлхэдэ, колхозой гэшүүд Ц. Тогтохоева, Д. Цыремпилова, Д. Гармаева, Б. Дылгырова гэгшэд пунктын ажаллажа эхилһэнһээ хойшо нэгэшье үдэр гээгдэнгүйгөөр хүдэлөө. Тэдэнэр үдэр бүриингөө даалгабари хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, нүхэдэйнгээ дунда магтаалтайгаар ажалланад. Һургуулиин һурагшад Цырендолгор Будажапова, Степан Гармаев гэгшэд үдэр бүри 25—30 хонидой нооһо хайшалжа тушаана. Энээнтэй хамта хониной нооһо һайн шанартайгаар хайшалжа абахын хойноһоо ехэ оролдолго гаргагдана.

— Хонидойнгоо нооһые нэгэшье килограмм гээлгэнгүйгөөр абажа тушаахые оролдоо хүмди. Нёдондо жэлһээ эхилээд отарымнай хонид һайнаар харууһалагдажа, тобир тарган ондо ороо. Тиигээд зарим хонидһоомнай 3,5—4 килограмм хүрэтэр нооһо хайшалагдана, — гэжэ хонишон Банзаракцаев хэлэнэ.

Энээнһээ урда, хоёр хоногой саада тээ, Бургалтайн түрүү хонишодой нэгэн коммунист Бато Лубсановай 690 гаран хонидой нооһон хайшалагдажа дүүрээ. Энэ нүхэр жэл бүри отарынгаа хонидһоо нарин, нарибтар нооһо ехээр хайшалжа тушаадаг юм.

— Отарымнай хонид тобир тарган, нооһоншье ехээр абтаа. Энэ жэлдэ бүхы хонидһоо 18 центнерһээ үлүүтэй нооһо хайшалжа колхоздоо оруулбабди. Энэ «алтанһаамнай» зуугаад мянган түхэригэй олзо доход ниитымнай ажахыда орохо бшуу, — гэжэ хонишон Бато Лубсанов хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье артелиин баргадашагүй ехэ ажалай нэгэ шухала кампани Зэдын «Мир» колхозой Бургалтайн отделенидэ эмхитэйгээр үнгэржэ байнхай. Гэбэшье, ажал хүдэлмэридэнь зарим дутагдалнууд бии. Юуб гэхэдэ, эндэ шадамар бэрхэ хайшашадые оренбургынхидай дүй дүршэлдэ һургаха байгаа. Хэрбээ тиигэдэг һаань, ажалай бүтээсэ 2—3 дахин дээшэлхэ һэн. Энээниие колхозой правлени, партийна комитет анхаралдаа абаха бэзэ гэжэ һанагдана.

Т. Гармаев,
манай тусхай корр.

Соведүүдэй хүдэлмэри

Арадай зарсын уялга дүүргэжэ...

Үе наһаараа гэхээр колхозойнгоо мал ажал дээрэ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр, мэргэжэл шадабаряар баян болоһон, тиигээдшье артель, аймаг соогоо эгээ бэрхэ һаалишан байһан туладань Цымжит Раднаевнае нютагаархиниинь республикынгаа дээдэ засаг түрэдэ — Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат болгон, һунгуулиин Горхоной 54-дэхи округһоо һунгаһан бэлэй.

Тэрэ гэһээршье гурбан жэл үнгэрбэ. Нютаг зондоо хүндэтэй болоһон Цымжит Раднаевна мүнөөшье тэрэл ажалдаа хүдэлжэ ябаһаар. Тиихэ зуураа сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр билтаруулжа, нэгэшье үнеэ һубайруулангүй тугаллуулжа, ажалай һайн амжалта туйлажа байдаг юм.

Алдарта партиингаа XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон суута малшан, депутат Цыдыпова дорюун алхамта долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ үнеэн бүриһөө адагынь 1800 килограмм һү һааха, толгой бүриһөөнь тугал түлжүүлэн абаха гэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө шармайн ороо һэн.

1962 оноймнай түрүүшын хахадшье барагдажа, ажахышье хахад жэлэйнгээ дүн согсолжо байна. Теэд нүхэр Цыдыповагай хэр зэргээр абаһан уялгануудаа дүүргэжэ байһан тухайнь Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бадановта хандабабди.

— Цымжит Раднаевна һайнаар лэ хүдэлжэ байна. Һү һааха жэлэйнгээ уялга хахадһаань үлүүлээ. Зургаа һарын дүн гаргахадамнай, үнеэн бүриһөө 980 килограмм һаагаад байна. Гансахан июнь соо

үнеэдэйнгээ толгой бүриһөөнь 240 килограмм һаагаа бшуу. Игэжэ ехэ һү һаахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа, колхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Тиихэдэ даажа байдаг үнеэдынь хуу түрэнхэй, нэгэшье түл гарзалуулангүй, тогтоогдомол хоногыень хүсүүлээд, тугалшадта тушаанхай юм. Гадна үнеэдээ бүгэдыень искусственна аргаар үрэжүүлэнхэй. Иимэл үрэ дүнтэйгөөр нүхэр Цыдыпова хоёрдохи хахад жэлые угтаба.

Һайн даа, ехэл һайн үрэ дүн гээшэ. Урдань үшөө июль, август, сентябрь гээд лэ һүн далайн билтарма һайхан хэшэг баянтай һарануд байна ха юм. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, Цымжит Раднаевна урда абаһан социалис уялгадаа бага зэргэ хубилалта оруулха гэжэ бодоо. Тиигэжэ жэл соо хараалһан уялгаяа Агуехэ Октябриин социалис революциин 45-дахи жэлэй ойе һайндэрлэхэ үеэр дүүргэхэ гэжэ эрид шиидэбэ.

Нүхэр Цыдыпова гансал даалһан үнеэдээ һайнаар харууһалаад, һү ехээр һаагаад, өөрынгөө урдахиие хараад ябадаг хүн бэшэ. Республикын Верховно Соведэй депутат байһан туладаа, тэрэнэй ниитын уялга баһал нилээд ехэ ха юм даа. Һунгагшадтаяа уулзаха, тэдэнэй захяа бэелүүлхэ, бусадшье олон асуудалнууд үдэрһөө үдэртэ гаражал байдаг бшуу. Гадна Цымжит Раднаевна хадаа колхозойнгоо правлениин гэшүүн байна. Тиигэжэ гурбадахи отделениин ажал ябуулгада шударгыгаар хабаалалсадаг, отделениингээ хүтэлбэридэ али болохо туһаламжа хододоо хүргэжэ байдаг.

Сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө ажалай эрхим жэшээ харуулхаһаа гадна, һү һаалиингаа фермын ажал хүдэлмэри эмхидхэлсэдэг, наһан соогоо туйлаһан дүй дүршэлөө харилсан хубаалдадаг баһал нэгэ ехэ һайн һайхан энэрхы сэдьхэлтэй эхэнэр юм.

Эбтэй эетэй Наринай һү һаалиин бүлэг малшад ехэ оролдосотой ажалаараа хододоо шалгаржа, суурхажа байдаг, сагһаа сагта түрүү зэргэдэ ябадаг. Мүнөөшье хахад жэлэй дүнгөөр колхозойнгоо фермэнүүдэй дунда тон түрүүн алхалжа ябанад. Эгээл энэ Наринай фермэ дээрэ нүхэр Цыдыпова хүдэлдэг юм.

Энээхэн нэгэ хэды жэшээ, баримтанууд хадаа депутат Цымжит Раднаевна Цыдыповагай өөрынгөө юрын һаалишан байһан үүргые, тиихэдэнь гүрэн түрынгөө дээдэ засагта үргэн олон һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие харюулан, хэр зэргэ түлөөлжэ байһыень гэршэлэн харуулна.

Г. Цыреторов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. Р. Цыдыпова.

С. Балдуевай фото.

Депутадай пост

Урин дулаанай һайхан сагые зүбөөр хэрэглэжэ, ниитынгээ адууһа мал хээрын атар ногоондо бэлшээн таргалуулжа, тэрээнһээ абтаха ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гээшэ эгээ мүнөө үеын тон харюусалгатай хэмжээ ябуулгануудай нэгэн болоно. Энээниие хараадаа абажа, манай сомоной харьяата XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой малаа зунай бэлшээридэ гаргахадань, бидэ ехэ анхаралаа хандуулдаг, алибаа туһаламжа үзүүлхэ гэжэ оролдодог гээшэбди.

Нёдондо жэл малай зунай бэлшээридэ гараха үедэнь колхозойнгоо һү һаалиин болон мал бэлшээн таргалуулдаг гүүртэнүүд дээгүүр сомонойнгоо Соведэй депутадуудые хубаарилан табижа, тусхай постнуудые эмхидхээ һэмди. Тэдэ постнууд мал адуулган дээрэ, һү һаалиин гүүртэнүүдэй хүдэлмэридэ али болохо эмхидхэхы нүлөө үзүүлэн, ажалыень хинан шалгадаг байһан юм. Игэжэ залуу мал түлжүүлхэ, гүрэндэ тушааха, мал таргалуулха, һү һаалие дээшэлүүлхэ талаар нилээд ашатай туһатай юумэ хэһэн байгаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ мал ажал дээрэ депутадай пост байгуулжа, зарим тэды һайн жэшээ өөһэдынгөө хүдэлмэридэ нэбтэрүүлээбди гэжэ хэлэгдэхээр байна. Мүнөөшье жэлдэ тэрэл гуримаараа мал ажал дээрэ депутадуудай постнуудые дахинаа байгуулха гэжэ шиидэһэн байгаабди. Адууһа мал зунай бэлшээридэ гаргаха үеэр нэн түрүүлэн (май һарада) тус асуудал сомоной Соведэй ээлжээтэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн бэлэй. Зундаа, намарайшье тогтонги һэрюун сагта малаа яажа харууһалха, бэлшээн таргалуулха, тэрээнһээ абтаха ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тухай ямар хэмжээнэй абтаһан тушаа артелиин главна зоотехник нүхэр Гатапов сессиин заседани дээрэ элидхэл хэһэн, тэрэниие тон нягтаар зүбшэн хэлсэһэн байнабди.

Тиихэ зуура тэрэ съездын шиидхэбэрсэр депутадуудай постнууд байгуулагдаһан, ударидагшадынь баталагдаа һэн. Жэшээнь, «Түхэреэн дал» гэжэ һү һаалиин гүүртэдэхи постые депутат Шадаева, Уланай һү һаалиин гүүртэдэхи постые нүхэр Цыренова, Хилгантын үүлтэртэ фермэдэхи постые депутат Галсанова толгойлдог болобо.

Эдэ постнуудай гол зорилгонь юуб гэхэдэ, мал адуулганай эмхидхэл хододоо шалгажа байха, һү һаалиин гүүртын үнеэдые үдэртөө 3 дахин һааха, һүни үдэргүй адуулха, эхэ малые саг дарыдань ороондо оруулха, һү абалга, гүрэндэ тушаалга, һүнэй тоһолигые дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ гол шухала асуудалнуудта онсо анхаралаа хандуулха юм.

Постнуудай байгуулагдаһан сагһаа хойшо багахан саг үнгэрһэн байгаашье һаа, түрүүшын бата алхамууд хэгдэжэ эхилээ. Жэшээнь, харьяата ажахымнай һү һаалиин 4 гүүртэ дээрэ шалгалта эмхидхэгдэһэн байна. Үнеэдэй һүниин адуулганай хэр зэргээр эмхидхэгдэжэ байһые 2-3 удаа шалгажа үзэһэн юм. Тиигээд һүүлээрнь шалгалтынгаа дүн коллективэй үйлэдбэриин суглаанууд дээрэ табижа, зүбшэн хэлсүүлһэн байха.

Иимэ хүдэлмэри эрхилһэнэй ашаар үнеэдые гурба дахин һаадаг, үдэр һүнигүй адуулдаг болоһон байгаа. Энээнһээ дашарамдан, үнеэдшье һү һайса орожо, һаалиин хэмжээн эли бодо дээшэлжэ захалаа һэн. Тиигэжэ май, июнь соо һү һааха түсэбөө олонхи гүүртэнүүд үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Жэшээнь, нүхэр Шадаевагай даажа байдаг гүүртэ май һарада 87 центнер һү һааха түсэбтэй байһан аад, харин 164 центнер һү оршолһон зэргэтэй. Ажахын тоосоондо ороһон нүхэр Тараскинай даадаг бригада май соо һү абаха түсэбөө 180 процент дүүргэһэн юм.

Бусадшье гүүртэнүүд мүн лэ һайн амжалта туйлаа гээшэ. Игэжэ манай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз болбол нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, үнгэрһэн үедэ аяар 300 шахуу центнер һү ехээр һааһан тоотой.

Үнеэд болон шэнэ гунжануудые ороондо саг дарыдань оруулха ябадал мүн лэ гуримшуулагдаа. Ажахын тоосоондо ороһон нүхэд Будаевай, Очировай, Тараскинай хүтэлбэрилдэг бригадануудай үнеэд саг доро ороондо оруулагдадаг болонхой, эхэ малай тоо бүридхэл ёһо гуримтай болоо.

Постнуудай хүдэлмэри урагшатай һайнаар ябуулха хэрэгтэ сомоной Соведэй депутадууд Д. Л. Шадаева, С. Я. Цыренова, Э. Б. Галсанова, З. Б. Гатапова, колхозой главна зоотехник нүхэр С. Л. Гатапов, главна ветеринарна врач нүхэр В. Ш. Гармаев, Улюкчиканай отделениин зоотехник нүхэр Будаева, түрүү һаалишад С. Сангадиева, Х. Бадмаева, Е. Черных, П. Арсаланов, К. Гармаева болон бусад ехэ шударгыгаар оролсодог юм.

Сомон доторхи ажахы болон соёл культурая саашадань һайжаруулха, хүгжөөхэ талаар арадай һунгамалнууд — депутадуудые эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадуулха ушарта депутадуудай постнуудай ехэ нүлөөтэй байһые манай сомоной Соведэй ажал ябуулгада нэбтэрүүлэгдэжэ байһан зарим тэды хүдэлмэри эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

Сагай эрхэ байдалые хараадаа абажа, нимэнүүд постнуудые малай тэжээл бэлэдхэл, ургаса таряа хуряалга дээрэшье байгуулха гэһэн зорилго урдаа табинабди. Постнуудай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхээд байбал, манай сомоной Соведэй, тэрэнэй гүйсэдкомой хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэхэнь дамжаггүй.

Г. БАДМАЕВ,
Баргажанай аймагай Уланай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ СЪЕЗД

Эхэнэрнүүд... Тэдэнэй шадамар гарнууд хаанашье хэрэгтэй. Энээн тухай, тэдэнэй алдарта ажал хэрэгүүд тушаа һаяхан үнгэргэгдэһэн Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой эхэнэрнүүдэй съезд дээрэ ехэхэн хөөрэлдөөн болобо.

— Оронойманай арад түмэн коммунис ёһоор ажаһууха, ажаллахын түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэй дунда манайшье районой эхэнэрнүүд бии. Бодоод үзыт, 4150 хүн коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө мүрысөөндэ оронхой,— гэжэ тоосоото элидхэл соогоо эндэхи эхэнэрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ В. В. Руднева тэмдэглэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ эхэнэрнүүдэй совет зоной дунда ойлгуулламжын, соёл гэгээрэлэй ехэхэн ажал ябуулаа. Пенсидэ гараһан хүгшэдэй ба гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй суглаанууд зарлагдаа һэн. Эхэнэр врачнууд, багшанар, инженернүүд 200 гаран лекци уншаа. Эмэгтэйшүүлэй дунда «Гоё һайханиие ойлгохо тухай» гэжэ ехэ һонин диспут үнгэргэгдөө.

Эхэнэрэй совет тоосоото үе соо элүүр энхэ бүлын түлөө хүсэл оролдолгоёо табидаг һэн. Гэр бүлын харилсаанда хамаатай 80 гаран мэдүүлгэнүүд харагдажа, зүб мүрөөр шиидхэгдэһэн байха.

Эхэнэрнүүдэй совет хүүгэдэй ясли ба саадуудай барилгада, хүүгэдые хүмүүжүүлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна.

Съездын делегадууд Советскэ районой бүхы эмэгтэйшүүлэй үмэнэһөө совет арадай XXII съездын агуу шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байха гэжэ мэдүүлбэд.

Республикын эхэнэрнүүдэй съездэ делегадууд һунгагдаа.

Н. Очирова.

ЭНДЭШЬЕ ЭМХИДХЭЛ ХҮДЭЛМЭРИ ХЭРЭГТЭ

Мүнөө үедэ зарим хүнүүдэй ухаан бодолдо үлэдэһэн хорото үлэгдэлнүүдые эсэслэн үгы хэхэ, ёһотой шэнэ хүниие хүмүүжүүлэн болбосоруулха, тиигээд уголовно хэһээлтые бүри үсөөрүүлхэ, хорооха — партиин табиһан эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула совет хүн бүхэн хам оролсонхой.

Илангаяа КПСС-эй XX, XXII съезднүүдһээ хойшо манай орон дотор социалис хуули ёһо шууд сахиха, улам бэхижүүлхэ тушаа ехэ юумэн хэгдээ. Гэбэшье гэмтэ нюурнуудые хуулиин харюусалгада хабаадуулхын, хэһээхын хажуугаар, тэдэниие зүбөөр заһан заларуулха, хүмүүжүүлхэ гээшэ туйлай ехэ удха шанартай. «Гүрэн түрэдэ, обществодо харша гэм хэгшэдые гансал хуулияар хэһээхэ бэшэ, тэдэниие шадаал һаа, ниитын нүлөөн доро абаха, имагтал олоной хүсөөр хэһээн заларуулха шухала. Олоной зөөри үридэг, ажал хүдэлмэриһөө хулжадаг, мүн элдэб хулиган ааша гаргагшадтай саашадаашье эбсэшэгүй шангаар тэмсэхэ хэрэгтэ олониитын нүлөөн хурса зэбсэг боложо үгэнэ бшуу» гэжэ партиин XXII съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглээ һэн.

Партиин энэ заабариие бэелүүлхын тула һүүлэй үедэ манай аймаг дотор юун хэгдээб? Саашадаа ямар хараа шэглэлтэйбибди?

Мүнөө үедэ аймаг доторнай тохёолдоһон гэмтэ хэрэг парткомой, месткомой, рабочкомой, комсомолой болон бусад ниитын организацинуудай үзэмжэдэ табигдадаг болонхой. Тэрэшэлэн сомоной Соведэй сесси, зүблөөн болон тусгаар фермэ, бригадануудай суглаан дээрэшье шангаар хэлсэгдэдэг гээшэ. Саашадаашье иимэ арга үргэнөөр хэрэглэхэбди. Ёһотойл ниитын нүлөөн, олоной хүсэн гээшэ энэл болоно бшуу! Аймагай ниитын эмхинүүд сооһоо арадай һайн дуратанай дружина һайнаар хүдэлнэ гээ һаа, балай ехэ эндүүрэл болохогүй. Энэ талаар зарим тэды онол дүршэл олонхойбди.

Колхоз, совхозуудай партийна организаци, сомоной, сельскэ Соведүүдэй энэ хэрэг ёһотой һайнаар, шадамар бэрхээр эмхидхэһэн лэ газарта гэмтэ хэрэг урдынхиһаа һураггүй үсөөржэ байнхай. Жэшээ болгон «Коммунизм» колхоз абаад үзэе. Һайн дуратанайнь бүлгэм хамтадаа 35 гэшүүдтэй. Тэдэнэй 25-ниинь коммунистнууд. Парткомойнь секретарь нүхэр Дармаев өөрөө хүтэлбэридэг юм.

Эндэ онсолон юу тэмдэглэлтэйб гэхэдэ, тэдэнэр хүдэлмэрээ тусгаар һайндэрнүүдтэй тушаалдуулжа ябуулдаг бэшэ, харин саг үргэлжэ, үдэр бүхэндэ эмхидхэдэг байха юм. Тэдэнэй һонор шэхэн, хёрхо нюдэнһөө юуншье холодон ошодоггүй. Бузагай ябадал гаргагшадые байра дээрэнь балшыса барин элирүүлээд, уладай урда улайлгадаг, үгышье һаа, правлениин байшангай нюур талада толоржо байдаг ханын шог газетэдэ гаргадаг. Нэгэ жэшээ. Эндэхи артелиин гэшүүд М. Бубеев, Ж. Ишеев, Д. Очиров гэгшэд ехэтэ нүхэсэжэ, архи, хаарта аргагүй шуналтайгаар хэдэг болоһон гэхэ. Нэгэтэ дружинын гэшүүд тэдэниие «халуун мүр» дээрэнь таһа дүүрэн бариад, шог газетэдээ гаргабад. Тэрэ гэһээршье эдэ хүйхэрнүүд иимэ жэрхэмшэгтэй ябадалһаа огтолон арсаһан юм. Мүн энэ колхоздо нүхэдэй суүд муугаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Гэм хэгшэд тэдэнэй «хэһээлтэгүйгөөр» нэгэтэшье үнгэрдэггүй. Нёдондо иимэ 8 хэрэг хаража үзөөд, туд бүридэнь зохихо хэмжээ абаһан байха. Тэрэшэлэн һайнаар хүдэлэгшэдэй тоодо түмэр замай Зэдэ станциин (түрүүлэгшэнь нүхэр Ошурков), эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Кулик) болон бусад дружинануудые нэрлэжэ болоно.

Илангаяа аймагай түбэй арадай дружина (начальнигынь партиин райкомой таһагые даагша нүхэр Бабушкин) бусадта эрхим жэшээ боломоор. Уридшалан табигдаһан түсэб-гуримай ёһоор партиин райкомой нэгэдэхи секретарьһаа эхилээд, хэн илгадгүй, ээлжээтэ дежурствадаа алгадгүй гарадаг байха юм. Хүн бүхэнэй даалгагдаһан харюусалгата хэрэгтээ эрилтэ ехэтэйгээр, эдэбхи үүсхэл гарган хандаад байхадань, илангаяа һүүлэй үедэ аймаг дотор элдэб хулиган ааша үйлдэгшэд нилээд үсөөрөө. Олониитэ зоной энэ хэрэг гартаа абаһан сагһаа хойшо адаг захын «эрэлхэг зүрхэтэйшүүл» хамараа һайн сохюулаа бшуу.

Тэрэшэлэн эхэнэрнүүдэй соведүүдэй үүсхэлтэй һайн хүдэлмэри тэмдэглэхэ шухала. Тон түрүүлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Баян тосхоной эхэнэрнүүдэй совет (түрүүлэгшэнь Р. М. Пашинская), «Мир» колхозой Желтура отделениин (түрүүлэгшэнь М. Ф. Клочихина), мүн энэ хэрэгтэ эршэтэйгээр оролсоһон Зэдын сельскэ Совет яһала ехэ юумэ хээ.

Гэбэшье һанаһанда хүрэмөөр үшөөл хүдэлнэгүй. Советскэ, партийна, ниитын эмхинүүд, мүн хуули ёһо сахидаг газарнууд КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, хүдэлмэреэ үндэһөөрнь эмхидхэн һайжаруулаадүй байһаар. Эгээл тиимэһээ гэм хэгшэдэй тоо аймаг дотор үшөөл үсөөрөөдүй. Мүн жолоошодто шанга эрилтэ табигдадаггүй дээрэһээ, элдэб гэнэгай, аюул тодхор үзэгдэһөөр лэ байгаа бшуу.

Мүн худалдаа наймаанай эмхинүүдтэшье «хүндүүлхэй» газарнууд бии байгаа. Ямар ушарһаа Нарин тосхоной сельподо, мүн Дэрэстэйн совхозрабкоопто хэдэн жэлэйнь үри доёмхо огто элирүүлэгдэнгүй, нюдалдалагдан, дарагдажал байдаг байгаа гээшэб?! Наряар бодомжолоод үзэбэл, гансахан үнгэрэгшэ жэлэй туршада бүхы гэмтэ хэрэгүүдэй 1/4 хубинь шахуу имагтал гүрэнэй мүнгэ зөөри үриһэн хэрэгүүд болоно.

Ямар ушарһаа эдэ бүгэдэ тохёолдохо болооб? Хаа хаанагүй — имагтал ниитын хиналта шалгалта ёһотоор эмхидхээгүй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хүсэд анхараагүй гэхэ гү, али тэрэниие тоогоогүйһөө болоо бшуу.

Мүнөө үедэ үнгэрэгшэ жэлнүүдэй алдуу эндүүһээ һайн һургаал абажа, зүб тобшолол хэжэ, дахин дабтахагүйн тулада тодорхой хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ байнхай.

Тиигэһээ тиитэр зарим колхоз, совхоз болон нютагуудтахи сомон зүблэлэй хүтэлбэрилэгшэд гүрэн түрын шухала удхатай энэ хэрэг үшөөл хүсэд тооногүй гээшэ ха. Нёдондо Борьёогой совхозой аяар 20 гаран хүн хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа һэн. Гадна арбаад хүн административна талаар зэмэ амсанхай. Тиихэдэ энэ жэлэй түрүүшын квартал соо 9 хүн сүүдлэгдээ. Борьёогой совхоздо тохёолдодог гэмтэ ябадалнуудые түбхын түрүүн юугээр тайлбарилалтай гээшэб.

Тон түрүүн совхозой директор нүхэр Хомутов, Белоозерско сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Дондоков, парткомой секретарь нүхэр Жабаев болон бусад харюусалгата нюурнууд хүдэлмэришэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ёһотоор эмхидхээгүй.

Мүн энэ хэрэгтэ олон[...] тэйгээр хабаадуулжа ш[...]

Комсомолой XIV съе[...] Н. С. Хрущев хүмүүж[...] дал тушаа онсо тогто[...] Тиихэдээ ашаг туһатай[...] гүйшүүлтэй эбсэшэгүй сэхыень олониитын бо[...] сахигшадые үшөө дах[...] байна.

Эндэхи Доржи Бана[...] жэтэ колхозой 20 гар[...] дондо ниитын газарта [...] ёбдэһэнэйнгээ түлөө [...] хабаадуулагдаа бэлэй. [...] хинь ажабайдалай амта[...] гүй, һаял гуша хүрэж[...] нүүд һааб даа.

«Мүнөө үеын совет [...] мунизмын үедэ ажаһу[...] партиин энэ дүлэтэ ү[...] түүхэтэ удха шанарые [...] илангаяа залуушуулай [...] хэлдэ хүрэмөөр, тодо һ[...] барилха шухала.

Энэ талаар аймаг дот[...] болбосоролой хүдэлмэри[...] үдэртэ, саг үргэлжэ [...] байбашье, зориһондо үш[...] нэгүй гэжэ тэмдэглэх[...] Энээнэй нэгэ гол шалта[...] хэдэ, алибаа ниитын [...] залуушуул тон үсөөнөөр[...] дана.

Гэтэр ажалшадай су[...] ниитын эмхинүүд зарим[...] зэмээ дүүрэн ам[...] хүдхэ этэгээдүүдые заат[...] шалха, абарха һэдэлг[...] гээшэ. Энэнь тон буруу. [...] социалис хуули ёһоно[...] дүримтэй огто тааралда[...]

Гэхэ зуура манай гүр[...] байгаа уголовно хэһээл[...] хэ, улам бүри ниитын т[...] гохо талаар саашадаашь[...] шугам баримтална. Хэ[...] һаа, гүрэндэ онсо ехэ а[...] шадые саашадаашье ха[...] һээхэ.

Үшөө юу хэлэлтэйб га[...] газар бүхэндэ засаг тү[...] ээд байһан Соведүүд со[...] ли ёһо шууд сахихынгаа [...] эдэбхитэдтэ түшэглэн, [...] хүсөөр угаа ехэ хүдэлм[...] аргатай байна. Энэ уша[...] бүхэн тэдэнэй түрүүшы[...] шанар, эдэбхитэй эмхидх[...] ёһотой!

С. АРЖ[...]
Зэдын аймагай [...]

ЗОНОЙ ХЭРЭГ—ШИНИИ ЖАРГА[...]

Ажалай юрын лэ нэгэ үдэр һэн. Республикымнай томохон предприятинуудай нэгэн — мяха-консервын комбинат тээшэ тусгаар даалгабаритай ошобобди. Улаан буһэтэй, гонзогор ута автобусшье хэрэгтэй газартамнай дары түргэн хүргөөд орхёо бэлэй.

Зай, саашань... гэхэдэ, ушарһан, уулзаһан лэ хүнүүднай:

— Хэн гэнэт? Людмила Ивановна?! Аа, тэрэтнай ёһотойл бүмбэгэ шэнги хүн байха даа...

«Яахадань «бүмбэгэ» гэлсэнэб? Али залуу наһанайнгаа залиршагүй охин ошо, эдир эршэ дунда ябаа хадань тиигэнэ ха гү?» гэһэн таамаг бодолнууд ээлүүдгүй түрэн байбал. Уданшьегүй өөртэйнь уулзажа мэдэхэдэ, «торон тогтонгүй бүмбэржэл байма» гэмээр бэшэ, ажабайдалай хамаг ушаралта үйлэ хэрэг бэе дээрэ үзэһэн, зоримгой, шуран, даруухан янзын эхэнэр байбал.

Ажабайдалайнь намтар тухай юу хэлэлтэйб? 17 жэлдэ багшалһан..., коммунис партиин гэшүүн..., тиигээд һүүлэй үедэ хүмүүжүүлэгшээр хүдэлжэ байһан — иимэл хүн. Людмила Ивановна хүн зондо ходолдоо һай, туһа хэхые эрмэлзэжэ, хүсэжэ ябадаг — коммунис һайхан шэнжэтэй хүн гээд тэмдэглэе. Энээнииень юугээр гэршэлхэб. Олон жэлэй туршада арадай «зарсаар» хүдэлөө. Мүнөөшье Улаан-Үдын горсоведэй депутат.

— Манай эгээл иимэ эдэбхитэй гэшүүн тула Людмила Ивановна Карнакова «Южный» тосхондо һүүлэй үедэ нилээдгүй ехэ юумэ хэһэн гээшэ. Нүхэдэй сүүд, эхэнэрнүүдэй совет, үйлсэ гудамжын комитет гү — ямаршье асуудал байг, тон лэ тэрэнэй хабаадалгагүйгөөр үнгэрдэггүй бшуу даа. Үсөөхэн үгөөр тобшолбол, ажабайдалтай холбоотой алибаа шухала хэрэгтэ шударгыгаар оролсоод, һанаһандаа хүрэжэ, һарбайһанаа абажал амаржадаг — иимэл хүн гэжэ хэлэхэ байнаб,— гэжэ ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын горсоведэй гэр байра болон ажаһуудалай саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр П. В. Молодов һанамжаяа хубаалдана.

Нээрээшье, Людмила Ивановна мүнөө 50 наһандаа дүхэбэшье һаа, нэгэтэшье (амарха сагтаа) бэеэ хүндэлжэ һуудаггүй, «үнэржэхэ, үндыхэ хүнэй доро үдөөри, шүбгэ» гэдэгтэл, ходол һанаа сэдьхэлээ зобонги байдаг. Хооһон гоё үгэнүүдээр миил магтаад үнгэршэхэгүйн тэдыдэ, хэдэн жэшээ баримталая. Эгээл амарха сагыень тушаалдуулжа, тиихэдэ ошоһон байналди. Ажалай юрын лэ үдэр бэлэй. Хэн мэдэбэ гээшэб! Тиибэшье һаамнай, буурал толгойто депутаднай гэр бараандаа байгаагүй һэм шуу. Энээнэй ушар удхань иимэ юм. Округтонь ажаһуудаг 25 наһатай Разгильдяев гэдэг ганса бэе, шинраг залуу хүбүүн урдань ямаршьегүй һайнаар ажаллажа байһан аад, гэб гэнтэ муу нүхэдэй нүлөөндэ орожо, һамуурһан дээрэһээ хүдэлмэриһөө гаргуулһан байгаа хаш. Яахадаа, ямар ушар шалтагаанһаа тэрэнэй «буруу шүрэбтэй» болоһыень мэдэжэ абаха, тиигээд ажабайдалайнь үнэн зүб замда оруулха, бусааха хүсэлтэй гэртэнь тусгаар ошоһон байба.

Нэгэтэ үглөөгүүр Людмила Ивановнагай гэрэйнь үүдэ хэншьеб даа, аргаахан тоншобо.

—Болохо, болохо, орогты,— гээд, эзэн эхэнэр уриханаар хандаба. Иимэ эртэ богоһыень алхааша хэн байгаа гэжэ һананат? Үнинэй пенсидэ гараһан, баһал гансаараа һуудаг Зайцева гэдэг хүгшэн эхэ орожо ерээд:

— Намда туһалжа үгыт. Дабхар гэртэ байдаг тула ехэл хүшэр болошоо. Захаһаа абан уһа, түлеэгээшье асарха гээшэмни хара тамын хэрэг. Яажашье һаань, хэлсэжэ, андалдажа үгыт даа. Үтэлһэн төөдэйн энэ гуйлтыень хүсэлдүүлэнгүй орхижо болохо аал? Яажа тиигэжэ болохоб...

Людмила Ивановна олон зургаануудай үүдэ үрхэ нэгэтэ бэшэ тоншоһонойнгоо һүүлээр лэ, үндэр наһата һунгагшынгаа гуйлта — захяа дүүргээ бэлэй. Мүнөө тэрэ төөдэй өөрынгөө депутат тухай эльгэ зүрхэндөө үрэ хүүгэдһээшье өөрэгүй ямар һайханаар дурдажа, домогложо һуугааб даа!

Зүгөөр алтан дэлхэй дээрэ ажаһууһан сагташни элдэб ушаралта ябадал тохёолдодог... Буудал тэнгэри буруулаад, аадар бороогой һэнэггүйгөөр шааяса адхаран гоожобол, үншэн үрөөһэн шубуухайшье зобон зүдэрдэг. Бүри һаяхан, депутат Людмила Ивановнагай округто ажаһуудаг Попова гэдэг гэрэй эзэн эхэнэр гэнтын үбшэндэ дайрагдаад, дүрбэн заахан үхибүүдһээ хэтэдээ холодон хагасаа бшуу. Теэд Совет засагай элишэтэ арюухан наран доро тэдэнэр яагаад үншэрбэ, газардаба гээшэб! Людмила Ивановна хоёр эх[...] дыень интернат һ[...] оруулаа. Тиихэдэ үл[...] бөгань хүгшэн эхэтэ[...] үлэнхэй.

Ямар һайхан сэд[...] шэб! Иимэл хүнүү[...] зомнай өөһэд сооһо[...] һунгажа, түлөөлэгш[...] томилдог бэшэ аал? [...] дайнь үдэр бүриин [...] мэтээр хизаарлалтай[...] даа. Тэрэ хадаа то[...] өөрынгөө үүсхэлээр [...] гоо шэнэ ёһоной ком[...] рилсаа нэбтэрүүлхы[...] гоор квартал хоор[...] рысөөнэй дүрим з[...] Тэрэнь «Хүн хүндөө[...] ни, дүтын нүхэр» гэ[...] сэн Программаһаам[...] зүйдэлтэ һабагша та[...]

Хододоол зонтоёо [...] нойнгоо дунда ябада[...] нэй һанаа сэдьхэл бү[...] хогүй юумэн үгы шах[...] тат Карнаковагай [...] жэнь энэл болоно гэ[...] си, ясли, саад тухай [...] дүүлгэ, гомдол гүйл[...] гүүдтэйгээр округойн[...] шад тэрээндэ ханда[...] даг.

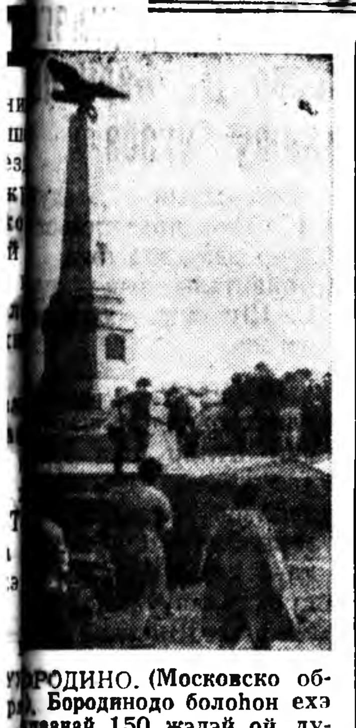
— Даб дээрэ үшөө [...] хэгдэжэ хүшэхүрэгдө[...] һан гэр байрын асуу[...] шадта тайлбарилхаһ[...] ямар ушарһаа зар[...] хоолой үнэ сэн дээш[...] тухай түрэл парти[...] тельствынгаа Хандал[...] тиигээд тэрэнэй саг з[...] раатай байһыень мүн[...] жа үгэхэ ушартай б[...] Энэ хэрэгтэ нютагай [...] тэд ехээр туһална...

Депутат Л. И. К[...] гансал ниитын хэрэг[...] гыгаар оролсоод бай[...] мүн мяха-консервын [...] дай хамтын байрада [...] жүүлэгшээр хүдэлдэг[...] эхин оролтодоо хэл[...] шэбди. Мүн энэшье [...] һонирхоод үзэхэдэ, ба[...] самаар үрэ дүн бии [...] байдалай арюуншье [...] шэр замда һаял гар[...] һан залуу хүдэлмэ[...] тон лэ журам һай[...] зүб шэглэлээр хүмүү[...] оролдодог.

Үргэн дэлгэр орон[...] наһанайнгаа хамаг һ[...] хан хүсэл, жаргал им[...] вет хүнэй аша туһа[...] лаашад олон юм аа[...] дэнэй нэгэн — Людм[...] новна Карнакова.

Ч.-Ц. Са[...]

Түрэл орон доторнай

...РОДИНО. (Московско об... Бородинодо болоһон ехэ ...даанай 150 жэлэй ой дү... байна. Манай Эхэ ороной городуудай, областьнуу... улеэлэгшэд тулалдаанай ...н газарые ерэжэ хара... ураг дээрэ: М. И. Кутузо... ушөө.

ТАСС-ай фотохронико.

...Ленинэй Франциһаа ...шо ерэһэнһээ хойшо ...жэл гүсэһэнэй ойдо ...улагдаһан выставкэ

...СКВА, (ТАСС). В. И. Ле... Франциһаа Польшо ерэ... хойшо 50 жэл гүйсэһэ... айхамшагта ойдо зорюулаг... выставкэ В. И. Ленинэй ...жэтэ түбэй музейдэ нээг...

...иовта, Поронинодо В. И. ...эй байһан үе КПСС-эй түү... шухала удхатай. Владимир Ильич Ленинэй эндэ байха үедөө бэшэһэн зохёолнууд тэндэ табигдаһан. Энэ үедэ бэшэһэн зохёолнуудынь 5 боти болоһон байна. Зарим зохёолнуудайнь гар бэшэгэй фото-буулгабари тэндэ харуулагдана. Мүн А. М. Горькидо бэшэһэн бэшэгынь бии.

В. И. Ленин толгойлогшотой партиин Центральна Комитедэй тэрэ үедэхи Россин нютагай партийна организацинуудтай ямар харилсаа холбоотой байһаниие тодорхойлһон угаа һонирхолтой карта харуулагдана. «В. И. Ленин, Н. К. Крупская сэнгэжэ ябана», «В. И. Ленин малшантай хөөрэлдэжэ байна. Поронино» гэжэ уран зурагууд табятай. Эдэ зурагуудые Польшын уран зурааша М. Кощелак зураһан байна.

Польско хэлэн дээрэ гараһан В. И. Ленинэй зохёолнууд мүн лэ выставкэдэ бии.

Хахад жэлэй туршада миллион үндэгэ абаба

БОРКИ. (Харьковска областъ). (ТАСС). Оронойманай суута шубуушан, Социалис Ажалай Герой В. Ф. Сидора ажалай шэнэ амжалта туйлаа. «Борки» совхоздо нүхэр Сидора 12 мянган эхэ тахяа харууһалдаг. Тиигэжэ хахад жэлэй туршада бүхыдөө миллион үндэгэ абаба. Тус ажахыда абтадаг үндэгэндэ орходоо нүхэр Сидора гэгшын үндэгэнэй үнэ сэн һураггүй хямда. Уридшалан тоолоһоной ёһоор, 10 үндэгэн 30 мүнгэтэ болоно.

Жэлэй дүүрэтэр Вера Федоровна үшөө миллион үндэгэ абахаар шиидэбэ.

Николай Кауровай бригада суурхана

ТЮМЕНЬ. (ТАСС). Николай Кауровай даадаг бригадынхид ажалай ехэ амжалта туйлаба.

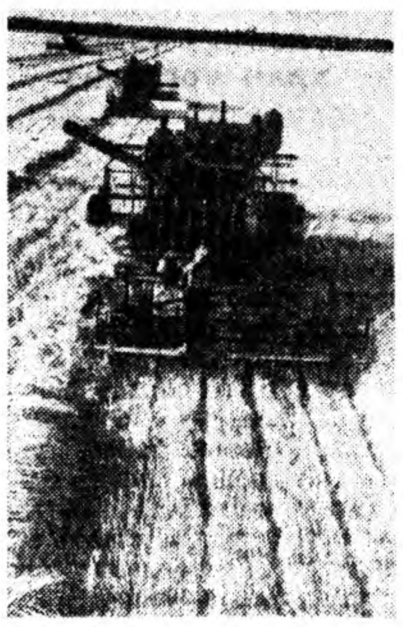
Энэ бригадын гэшүүн бүхэн хахад жэлэй туршада 120 айлай байхаар гэр байра бариха модо бэлдэбэ. Эдэ габшагайшуул «Тюменьлес» комбинадай модошодой социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Коммунист Николай Кауровай бригада 3 хүнһөө бүридэнэ. Тус бригадынхид жэлэй туршада 20 мянган модо бэлдэхэ уялга абаһан юм.

Үнгэрһэн 6 һарын дүнгүүдые харахада, нүхэр Кауровай бригадынхид абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ ябана. Тиигэжэ хахад жэлэй туршада 11 мянган кубометр модо бэлдэһэн байна. Орон дотороо шалгараг-шадай энэ үүсхэлые бусад коллентивүүд дэмжэнэ. Тюменскэ экономическа районой 37 комплексно бригаданууд 5 һарын туршада 5 мянган, 6 мянган, 7—8 мянган кубометр модо Эхэ орондоо тушааба.

КРАСНОДАРАЙ ХИЗААР. Кубаниин колхоз, совхозууд таряа амяарлан хуряажа эхилээ. Мүн Тихорецкэ совхоздо хуряалга эхилээд байна. Совхозой механизаторнууд таряа хадахатайгаа хамта, тэрэл агрегадараа хуряалгын һүүлээр кукуруза тарина. Энэ хуряалгын—тарилгын агрегадта комбайнер сеялкэшэн хоёр ажалладаг. Зураг дээрэ: Тихорецкэ совхоздо ешмээн хадахатайгаа хамта, кукуруза тарижа ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

Нефть абаха 550 уурхай олдоо

МОСКВА. (ТАСС). Мүнөө үедэ Советскэ Союзда нефть абаха 550 гаран уурхай олдоо гээд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи түлишын промышленностиин хэрэгүүдые эрхилдэг гүрэнэй комитедэй түлөөлэгшэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Россин Федерацида, Украинада, Азербайджанда, Туркменидэ, Казахстанда, Узбекистанда нефть абаха илангаяа ехэ уурхайнууд олдоһон байна.

Б. П. Махатов Хударын буряадуудай аман зохёол суглуулагша

Батор Прокопьевич Махатов Буряадай АССР-эй габьяата багша байхаһаа гадна, нютаг ороноо шэнжэлдэг, мүн арадай аман зохёол суглуулдагаараа элитэ болонхой.

Нүхэр Махатов социально-экономическа, түүхын, этнографиин болон арадай аман зохёолдо хабаатай эрдэмүүдые оролдосотойгоор шудалдаг юм. Арадай аман зохёол суглуулагша байһан тула даа, Б. Махатов ехэ аша үрэтэй ажал ябуулга эрхилжэ, Байгал-Хударын буряадуудай шүлэглэмэл аман зохёол суглуулан шэнжэлхэ хэрэгтэ туһатай нэмэри оруулһан байна.

1919 ондо Батор Прокопьевич Хурамша тосхондо ажаһуудаг Буха Мудаевай хөөрөөнһөө олзон буряадуудай уг гарбал тухай арадай дунда хэлсэгдэдэг тууужа, Хударын буряадуудай урданай дуунуудые, мүн нүүдэл һуудалтай Эрхүүгэй губерниин, Забайкалиин буряадуудай бии болоһон тухай домогуудые бэшэжэ абаһан юм.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Б. Махатов Хударын буряадуудай оньһон үгэнүүд, таабаринууд болон юрөөлнүүдые бэшэжэ абаад, ород хэлэн дээрэ оршуулһан байгаа. Зарим үедэ адлирхуу удхатай ород оньһон үгэнүүдые зэргэсүүлжэ үзэдэг һэн. Энээнһээ гадна, хударынхидай үльгэрнүүдые мүн лэ бэшэжэ абанхай. Байгал-Хударын буряадуудай онтохонууд, хөөрөөнүүд яһала һонирхолтой юм. Тэдэнь хэблэгдэжэ гараа һаа, урдань толилогдоһон буряад арадай мэдээжэ онтохонуудай жасые нилээд баяжуулха һэн. Б. Махатовай бэшэжэ абаһан онтохонууд болон хөөрөөнүүд гурбан бүлэг болоно. Нэгэдэхи бүлэгтэнь лама шажанда эсэргүү удхатай иимэ онтохонууд ороно гэбэл: «Тэнэг ба Гэгээн», «Бурхан ба гүйван», «Хударын Хилыб Баргажанда».

Хоёрдохи бүлэгтэнь — баяшуулда, тайшаа ноёдто эсэргүү удхатай иимэ онтохонууд «Васька Соктоев ба тайшаа», «Тайшаа Сахаров ба Хударын хүн», «Тайшаатай Тэбхын үһөөн», «Тайшаатай уулзалга» г. м.; гурбадахи бүлэгынь — Петр I тухай үльгэрнүүд ба туужанууд.

«Хударын Хилыб Баргажанда» гэһэн хөөрөөн һонин байна. Энээн соо Хударын залуу Хилыб гэжэ нэрэтэй (ородоор Филипп) буряадай зуриддэһэн тухай хэлэгдэнэ.

Хилыб түрэлэйдөө Баргажан айлшалжа ерэнэ. Түрэл зониинь айлшанаа баяртайгаар угтажа, столдо һуулгана. Энэ үеэр бөө ороод, гэр соо байһан зон хуу бодожо, бөөдэ мүргэбэд. Гансал Хилыб һууриһаа хүдэлөөгүй. Бөө Хилыбтэ ехээр сухалдажа, тэрэниие «эдихэб» гээд ганирба.

Тиихэдэнь залуу буряад хүбүүн бөөдэ зоригтойгоор иигэжэ харюусаба: «Үдэөө һаа, Үлгын дабаа эди. Үл болохогүй һаань, Байгал уужам далайе эди. Тэдээндэ садаагүй һаа, намайе эдеэрэй» — гэбэ. Бүхы буряадууд бөөнэрэй урда һүгэдэдэггүй байгаа гэхэ гү, али бөөнэр хэдышье галзууралдаа һаа, ажалша буряадуудые хододоо һүрдүүлээгүй юм гэжэ энэ үльгэр гэршэлнэ ха юм. Хубисхалай урдахи юрын буряадууд гансашье бөөнэртэй эбсэшэгүй үһөөтэй байгаа бэшэ, мүн тайшаа ноёдтой эбгүй һэн. Б. Махатовай бэшэжэ абаһан Хударын буряадуудай үльгэрнүүд энээниие эли тодоор гэршэлнэ. Тайшаа ноёдтой хөөрэлдэһэн юрын буряадуудай домог соо ноёдто тэдэнэрэй дурагүй байһыень мэдэхээр юм.

Энэ талаар «Тайшаатай уулзалга» гэжэ хөөрөөн зохистой байна.

Хударын буряадууд үбһэ хуряалгын үеэр өөһэд өөһэдһөө: «Уһан ямар байнаб?»—гэжэ һуралсадаг байгаа ха.

Тайшаа нэгэтэ залуу буряадһаа иимэ асуудал һураба. Нүгөөдэнь:

— Уһан хүхэ байнал даа» — гэжэ харюусаба.

— «Би шамһаа хүхэ, хүхэ бэшыень һуранагүйб, ехэ багыень һуранаб!» — гэбэ.

Залуу хүн түдэгэсэнгүй тэрэ дары:

— «Уухадатнай, тайшаа, хүрэхэ даа»,— гээ һэн ха. Энэ талаар «Васька Соктоев ба тайшаа» гэжэ хөөрөөн ехэ һонирхолтой.

Митрофан Гашов гэдэг тайшаа дүүмын заседатель Булгатовтай Хандала нютаг ерэжэ, Прокопий Минуев гэжэ нэгэ баянайда бууба ха. Арад зонһоо татабари эдилгэ абахаяа тэдэ хоёр «зониие суглуулха» захиралта үгэбэ. Тайшаа дүүмын заседатель хоёрые гэрэй эзэн столдо урижа, мяхаар, архяар хүндэлбэ. Энэ үедэнь зон сугларжа эхилээ. Васька Соктоев гэрэй эзэниие мэндэшэлээд, тайшаае харааашагүй боложо, дуудалгаар ерэһэн зон тээшэ хараад, иигэжэ хандаба: «Тэнэг тайшаа мантайгаад ерэхэ болоо даа. Ерээд алба татабари нэхэхэ, магазейндэ талха оруулха гэхэ. Хашаха, айлгаха байха. Тиихэдэнь талхан үгы гэжэ хэлээрэйгты. Татабари, мүнгэ түлэхэ гэхэдэнь — талханай үгы байхада, мүнгэн хаанаһаа ерэхэ һэн бэ, ган гасуур болоод байна гэжэ хэлээрэйгты. Тиихэдэтнай тэрэ тайшаа мантайгаад, юуш абангүйгөөр арилха» гээд, Васька Соктоев ноёдой һууһые һаял харажархиһан хэбэр үзүүлэн, хүлисэл гуйгаад, нютатайнгаа зондо хандажа:

— Би ямаршье муу юумэ хэлээгүй бэзэб?—гэбэ. Зон абяагүй байжал байба. Тиихэдэнь тэрэ: «Иимэ юумэ һаань, тайшаа тушаа юрэдөөш муу үгэ хэлээгүй ха юмбиб. Дэмы хүлисэл гуйгаа байнаб» гэбэ. Тайшаа тэнсэлгүйгөөр сухалдабашье, Васька Соктоевой хурса хэлэнһээ зүрхэ алдажа, тэрэниие хэһээгээгүй бэлэй.

Энэ зохёол соо хубисхалай урда тээхи буряадуудай юрын байдалай зураглал харуулагданхай. Хэзээб даа, Байгал-Хударын ажалша буряадууд үнэхөөрөөшье хүшэр түлбэридэ дарагдажа, элдэб аргаар тэрэниие түлэхэгүйе оролдон эсэргүүсэдэг байгаа. Тиимэ һэн тула даа, ноёдой, тайшаагай байха үедэ Васька Соктоевой хэлэһэниинь таамаг зугаагай үгэ бэшэ, харин Хударын буряадуудай һанал бодолнуудые харууһан зоригтой үгэнүүд ха юм.

Б. П. Махатов.

Тиимэл хадань тайшаада дуудуулһан буряадууд Васька Соктоевой хэлэһэн үгын үнэн зүбые өөһэд өөһэдөө дуугүйгөөр дэмжэжэ байһан удхатай.

Гадна урдаа бариха эрхэгүй буряад зондо тайшаа Митроха Гашовой хандадаг зэбүүрхэмэ муухай абари аашануудта эсэргүүсэхэдээ, Ф. И. Дархеев шүлэглэмэл зохёолнуудые хэрэглэжэ, арадай дуунай аялгаар айхабтар хурса иимэрхүү дуунуудые өөрөө зохёодог һэн:

Хоёр мөөртэй тэргэнь
Хонхииходоо гоё даа,
Хударын тайшаа Митрохын
Хуули хэхэнь буруу даа.

Арадай аман зохёол суглуулагша Б. П. Махатовай хэлэһээр, Ф. И. Дархеевэй найруулһан хүхюун хурса шог дуунууд удаан саг соо ажалша буряадуудай дунда нютагһаа нютагта дуулагдадаг байгаа.

Ф. И. Дархеев нютагай тайшаанарай нюурые хирлүүлэн сохихоһоо гадна, хаанта засагые зоримгойгоор шүүмжэлжэ, тэрэнэй хуурмаг байгуулалтые иимэрхүүгээр шоглон дуулаһан байха:

Хаанай указ хараналди,
Ханил нүхэдһөө һаланалди,
Эзэнэй указ хараналди
Эжэл нүхэдһөө һаланалди.

Удхынгаа талаар баян буряад дуунуудые зохёогшын социально-политическэ намтарынь ямар юм ааб гэжэ асуултай болоно.

Б. П. Махатов энэ асуудалда харюусаха һонирхолтой мэдээнүүдые олонхой. Федор Иванович Дархеев буряадаар «Улаадай» гэжэ нэрэтэй һэн. Хударын дүүмын Дулаан гэжэ нютагта таряаша айлай бүлэдэ түрэһэн. Хударын приходско буряад училищиин һуралсалай курс дүүргэһэнэйнгээ удаа, зоной зууршалгаар Эрхүүгэй багшанарай семинарида абтаад, тэрэнээ 1889 ондо амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Өөрын дураар Дархеев Хударын буряад эхин училищиин багшаар долоон жэл ажаллаа (1896 он болотор). Байгал-Хударын ажалша зоной ажабайдалай эрилтэнүүдые хамгаалан, засагай этигэмжэтэдэй һэжэг түрүүлдэг болоод, Ф. И. Дархеев 90 онуудта полициин «тусхай гэтэлгэ доро» абтаһан байгаа. Хаанай засагаархидта хашагдан, удаан үбшэлжэ, Ф. И. Дархеев 1897 ондо наһа бараһан юм.

Байгал-Хударын урданай буряад дуунуудые Б. П. Махатов олоор бэшэжэ абаһан байна.

Баярай, ажалай, илалтын дуунууд Б. П. Махатовта олон. Нэгэ хэдэн дээжэнь иимэ:

Нуур дээрэ һуухадаа,
Нугаһан шубуун дураараа,
Нуга дээрэ ябахадаа,
Манай бэе дураараа.
Далай дээрэ һуухадаа,
Далита шубуун дураараа.
Дайда дээрэ ябахадаа,
Манай бэе дураараа.

Мүнөө манай совет үедэ, ажабайдалай үндэһөөрөө шэнэлэгдэһэн сагта айлшадые, түрэлхидөө алдаршуулан магтаһан дуунууд мүн лэ социалис гуримаар һэлгэтдээ, тэдээндэ шэнэ амисхал ороо.

Шэрэм мөөртэй трактор
Шэрээд гарахада һайхан даа,
Шэнэ ерэһэн айлшад
Зугаалаад байхадаа гоёхон даа.
Хатуу мөөртэй трактор
Хахалаад гарахадаа һайхан даа.
Холоһоо ерэһэн Урагуудн ай
Зугаалаад гарахадаа гоёхон даа.

Тэрэшэлэн Б. Махатов Хударын буряадуудай юрөөлнүүдые бэшэжэ абаһан байна. Тэдэнэй 36-нь ород хэлэн дээрэ оршуулаа. Тэдэнь барандаа гүнзэгы удхатай, түрүү хараа бодолтой байхаһаа гадна, үнэн зүрхэнһөө хэлэгдэһэн гайхамшагта шүлэглэмэл зохёолнууд юм. Жэшээлхэдэ:

Хада газартаа
Харгы гаргажа,
Хамаг зондо
Ухаа оруулжа,
Уула газарта
Уһа гаргажа,
Олон зондо
Ухаа оруулжа ябагты!
Сээжэһээ абажа
Сэсэн үгэ хэлэжэ,
Һанаанһаа абажа
Һайн үгэ хэлэжэ ябагты!
Уужам сээжэтэй,
Ухаа ехэтэй бологты!

Б. П. Махатов — аман зохёол суглуулагшадай суута нэгэн мүн. Пенсидэ гаража, үндэр наһатай болобошье, түрэл зонойнгоо аман зохёолнуудые суглуулһан зандаа.

Саашадаашье арад зонойнгоо аман үгын алтан абдар сооһоо шэнэ һайхан зохёолнуудые оложо, улад зоноо баясуулхыень Б. П. Махатовта хүсэе.

М. ХАМАГАНОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Шалгалтын комиссинуудай ажал тушаа

Үүргэ, харюусалгынь дээшэлүүлхэ

...о ажахын продуктнуу... ...алгые горьтойгоор дээ... ...хэ, үргэн зоной эрил... ...нгахын тула ехэ зорил... ...е парти, правительст... ...ина гээшэ.

...й колхоз ниитынгээ ...н гол һалбари болохо— ...алһаа олзо доходойн... ...энхи хубиие абадаг. ...ээ мал ажалаа саашаа... ...үгжөөхэ, тоо толгойень ...лошоруулха байхамнай. ...Гэбэшье зарим малша... ...адаг ажалдаа харюу... ...үйгөөр хандадагһаа бо... ...лдэб ушарнууд үзэгдэ... ...эшээлхэдэ, үнгэрһэн ...туршада Омойкын ...малай гүүртэдэ олон ...рзада ороһон байгаа. ...тушаа колхозой прав... ...заседанида хэлсэгдэ... ...гэ талаараа малшадай ...р ажаллаһаниинь тэм... ...дэһэн, хоёрдохёор—ма... ...эл гарзада оруулһан ...сэнгыень түлэхэ гү, ...лгойень бодхохо боло... ...Теэд артелиин малые ...уулагшад тэдэнэй сэн... ...40 процентые түлэһэн...

...эдээшье колхозой прав... ...хүдэлмэридэ дутагдал... ...ушарна. 1961 оной тоо... ...лгахада, ниитын ажал... ...баададаггүй Б. Бадмае... ...хой гурбан хурьга эди... ...һэн гээд акт табигдаһан. ...Энэнь правлениин за... ...дээрэ харагдажа, хэм... ...бтаагүй үлэшоо. Гадна ...до мүртэй ажал хэдэг... ...нүүд хэдэн зуун түхэ... ...үри шэрэдэ ороһон. ...Колхозой мүнгэн сан ...а байһан нүхэр А. Ви... ...жэлэй туршада 152 ...г үрилтэ хэһэн байна. ...малшад, кладовщигуу... ...жалдаа харюусалгагүй... ...андадаг дээрэһээ ша... ...утай арһанууд гүрэндэ ...гдажа, ниитын зөөри ...хосорно.

...тэй хамта, колхозой ...лтын комисси техникэ, ...үдэй ямараар ашаг... ...а байһые шалгаһан ...нэ талаар горьтой ду... ...нууд элирээ. Тусхайлан ...дэ, зарим бригада та... ...нгаа зэр зэмсэгүүдые ...эриингөө һүүлдэ тала ...орхижорхидог. Тэдэнь ...ье эзэгүй, үбэлэй үнгэр... ...бтэдэг һэн. Машина ...э хадагалха хорёо ху... ...алишье бригадануудта ...эгдэдэггүй байгаа. Эдэ ...е гуримшуулха, ниитын ...е гамнаха, наринаар ...лха тушаа шалгалтын ...иин эрилтэ табихада, ...ой правлени багаар ан... ...Шалгалтын комисси ...дотороо хэгдэжэ бай... ...маршье ажалда хамаар... ...рхэтэй. Ажалай муугаар ...хэгдэжэ, ниитын зөө... ...гамгүйгөөр гаргашалаг... ...байхада, хэншье хадаа ...һанаа амар байха ёһо... ...шүү.

Үшөө иимэ баримтанууд үзэгдэнэ. Хамни тосхондо найман жэлэй һургуули баригдажа байһан аад, ажалынь муугаар эмхидхэгдэһэнһээ боложо, барилгань дүрбэдэхи жэлээ дүүргэгдэнэгүй. Тиихэдэ малай олон байранууд бодхоглохо байгаад, хүдэлмэринь унжагайрна. Иигэжэ байхада, ажалынь гаргаша ехэтэйгээр бүтэнэ ха юм.

Саашадаа дутуу дундануудаа усадхаха, шалгалтын комиссиин эрилтые саг сооньбэелүүлдэг болохо бэзэ гэжэ колхозой правленидэ найдахаар. Шалгалтын комисси гээшэ хамтын суглаан дээрэ миил тоосоо хэдэг уялгатай бэшэ, харин колхозой хүдэлмэридэ али болохоор туһалха, артелиин уставай журамые наринаар сахиха уялгатай. Тиимэһээ тэрэ комиссиин үүргые дээшэлүүлхэ гээшэ артелиин гэшүүн бүхэнэй нангин хэрэг болоно.

Г. Тугутов,
Захааминай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ.

2. Шалгалта хиналта хэрэгтэй

Шалгалтын комисси хадаа колхоздо хэгдэжэ байһан бүхы ажалые, мүнгэн сангыень шалгаха уялгатай. Гэбэшье һүүлэй үедэ олохон колхозуудта шалгалтын комиссинууд ажалаа мууса эмхидхэнэ. Уставай ёһо гуримай ямараар бэелүүлэгдэжэ байһые наринаар шалгажа үзэнэгүй. Энээнһээ гадна колхозой ажахын зарим һалбаринууд квартал, хахад жэл бүридэ шалгагдажа байха байгаад, ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй бшуу. Колхозуудай һалбаринуудай ажахын тоосоондо орожо байһан сагта тоо бүридхэлһөө эхилээд, бүхы хүдэлмэринь нарижуулагдаха болоно.

Жэшээ болгон Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Тус колхозой мал ажалай һалбаринууд ажахын тоосоондо оруулагданхай. Теэд зарим фермэ, бригадануудай тоо бүридхэл муу. Дансануудынь зүбөөр хэгдэжэ, колхозой бухгалтеридэ хүргэгдэдэггүй байба. Энэ ушарһаа бухгалтериин хэрэг данса саг соогоо бүридхэгдэнэгүй. Тоо бүридхэлые гуримшуулхын тула колхозой правлени, шалгалтын комисси анхаралаа табяагүй бшуу. Сэхыень хэлэхэдэ, колхозой шалгалтын комисси үнгэрһэн жэлэй туршада артелиин мүнгэн дансые нэгэшье дахин шалгажа үзөөгүй байшоо. Яахадаа колхозой жэлэй тоосоон шалгалтын комиссиин актгүйгөөр бүридхэгдэһэн байха юм. Энэ жэлдэшье комиссиин түрүүлэгшээр нүхэр Нимаев һунгагдаһан аад, ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй.

Сэлэнгын аймагай бусад колхозуудташье иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Колхозуудай шалгалтын комиссинуудта эрдэм бэлигтэй, эдэбхитэй хүнүүдые табиха, хүдэлмэриинь һайжаруулха хэрэгтэ гансашье ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд бэшэ, мүн аймагай партийна, советскэ органууд анхарнагүй гээшэ.

Б. Иванов.

Механизаторнууд магтаалда хүртэбэ

Баруун-Хэрээтэ гэжэ газарта 32 оньһон хайшатай агрегат хүдэлжэ эхилһээр хахад һара шахуу болобо.

— Мүнөө жэлдэ колхозоймнай хонидой нооһо хайшалалга хэзээ хэзээнэйхиһээ урагшатай һайнаар үнгэржэ байна, — гэжэ Бэшүүрэй аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид хөөрэлдэнэ.

Нээрээшье урдань эндэ июль һарын гаратар бүхы хонин һүрэгэй хахадыншье хайшалагдаагүй байдаг һэн. Харин мүнөө тус артельдэ бүхы хонидойнь 70 гаран процентын нооһон абтаа. Колхоздо хүдэлжэ байһан агрегадуудай дундаһаа баруун-хэрээтынхид бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Энэ агрегат үдэр бүри 400 — 450 хониной нооһо абана. Эндэ хайшалагша Пурбо Будараев оренбургынхидай арга эрхимээр шудалаад, үдэр бүри 50—60 хони хайшалдаг болонхой. Мүн Балдама Аюшеева тэрэнэй жэшээгээр хүдэлжэ, 38—40 хони хайшална гэхэ гү, али үдэр бүри 110 — 120 килограмм һайн шанартай нооһо тушаана. Норжима Санжалова тэрээнһээ балайшье ехэ гээгдэнэгүй, үдэртөө 195 килограмм хүрэтэр нооһо тушаадаг байха юм.

— Механизаторнууд Бальжинима Биликов Тимофей Михаханов хоёрой агрегадаа нэгэшье һаадгүй хүдэлгэжэ, хайшануудыемнай нарин һайнаар хурсадаагүй һаань, бидэ үдэртөө иимэ олон хони хайшалжа бираха-гүй һэмди. Тэдэниие магтаха хэрэгтэй, — гэжэ дүршэлтэй хайшалагша Балдама Аюшеева хэлэнэ.

Колхозойхид хонидой хайшалалгые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэжэ, эрхим шанартай нооһо Эхэ орондоо элбэгээр худалдаха зорилготой.

Ц. Гомбоев,
хүдөө бэшэгшэ.

Үндэр ургаса хүлеэнэбди

Үдэр хоногой ошохо тума үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын айхабтар халуун хүдэлмэринүүдэй хаһа хойно хойноһоо орохонь улам дүтэлжэ байна.

Энээниие хараада абан, Яруунын совхозойхид ургаса харууһалха хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар ябуулхаһаа гадна, үбһэ тэжээл, ороохо тарянай ургаса хуряалгада эртээнһээ һайнаар бэлдэжэ байна. Совхоз энэ жэлдэ бүхыдөө 20,1 мянган гектарта орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудые таринхай.

— Байгша ондо тарилгымнай талмай урдынхиһаа һураггүй үргэдхэгдөө. Тиимэһээ машина техникээр хэхэ, бүтээхэ хүдэлмэри тон ехэ. Бидэнэр трактор, машина техникээ зүбөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ шадаа һаа, энэ бүхы ажалаа хаһа сагтань дүүргэхэ байнабди,— гэжэ совхозой главна инженер Д. А. Кречетов хэлэнэ.

Эндэхи механизаторнууд урдаа табигдаһан тон харюусалгатай зорилгые ойлгожо, мүнөө трактор, машина зэмсэгүүдээ һайнаар заһабарилаад, түгэс бэлэн болонхой. Жэшээлхэдэ, трактористнар нүхэд: Хабаев (хоёрдохи отделени), Тулубаев, Зубрицкий (дүрбэдэхи отделени) болон бусад механизаторнууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ үглөө мүнөөшье орохоор бэлэн болонхой. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозойхид ургаса харууһалгын хүдэлмэридэ машина техникэ болон хүнүүдые олоор табяад, таряалангаа буртаг үбһэ үрмэдэһэнһөө сэбэрлэхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоно.

— Ургаса харууһалга дээрэ хүдэлжэ байһан агрегат, звено бүхэн үдэрэйнгөө даабари заабол дүүргэжэ, үлүүлэн дүүргэжэ, зурууд хоорондын элдүүрилгые эрхим шанартайгаар хэжэ шадабал, үндэр баян ургаса абахабди,— гэжэ совхозой главна агроном А. М. Гударев хэлээ.

Совхозой алишье отделенидэ ябахада, орооһо тарянай, тэжээлэйшье ургамалнуудай ургаса яһала һайнаар гаража байнхай.

Ил. Марактаев,
хүдөө бэшэгшэ.

Зоотехнигүүд—фермые эрхилхэнь

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргые дээшэлүүлхэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол Захааминай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой заседани дээрэ һайшаагдан хэлсэгдээд, колхозойнгоо мэргэжэлтэдэй ажалдань байгаа дутуу дундануудыень шүүмжэлэн хаража үзөө. Илангаяа зоотехнигүүд хангалтагүйгөөр ажаллана гэжэ онсолон тэмдэглэгдээ.

Зоотехнигүүдэй үүргыень дээшэлүүлхын тула тэдэниие фермые эрхилэгшээр, ажахын тоосоондо ороһон бригадануудай бригадирнуудаар гү, али сэхэ ажал дээрэ хүдэлгэхэ гэжэ хэлсэгдээ.

Г. Тугутов.

Манай бэшэһэнэй һүүлээр

Хожомдожо ерэһэн, хангалтагүй нэгэ харюу

Захааминай хүдөө газарнуудаар столовонууд хомор. Би байгаа хоёр столовонуудынь эдеэлэгшэдые муугаар хангана. Томонууд һуурин болохо Санага болон Михайловкада столово нээхэ шухала гэһэн бэшэг манай газетын майн 18-най номерто толилогдоо һэн.

Энэ асуудалаар ямар хэмжээ абабабта гэһэн манай редакциин һануулгада Захааминай аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Доржиев һара хахад шахуу боложо харюу эльгээгээ. Энэнь, нэгэдэхеэр, тон ехээр хожомдоо, хоёрдохёор, ёһо тэдысэ бэшэгдэһэн хооһон саарһан байшоо. Гэбэл, иигэжэ тэрээн дотор хэлэгдэнэ: «Чайные эрхилэгшэ Б. Б. Цыреновада муугаар ударидаһанайнь, хинан шалгаһанайнь түлөө һануулга хэгдээ». Ихэдээ хаанахи чайнын эрхилэгшэ тухай дурдагдана гээшэб? Хүдөөгэй нэгэ бишыхан столовын ямар юумэ тиитэрээ «ударидаха, шалгаха» ёһотой байһан аад, Цыренова тиимэ «хатуу» зэмэ амсаба гээшэб? Ойлгогдохо юумэ үгы.

Колхозуудай Санага, Михайловка тосхонуудта столовонуудай байра барижа үгөө һаань, тэндэ хамтын эдеэ эмхидхэжэ болоно гэһэн бэшэгээ нүхэр Доржиев һэнгэргүй үгүүлээд түгэсхэжэрхинэ.

Хүн зоной үдэр үдэрэй хэрэглэмжые шадаал һаа дүүрэнээр хангаха гэһэн зорилготой албанда хүдэлжэ байгаад, иимэ саарһа эльгээжэ һуухадаа, юу бодоһон Доржиев бэ?

Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдком энээндэ зохистой харюу үгэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИНУУД

ХОДОДОО МАНАЙДА ЕРЭЖЭ БАЙГЫТ

Баглагар гоё намаануудаараа шэмэглэнхэй хоёр бүдүүн хуһанай хоорондохи самбар дээрэ уран гоёор угалзатуулан, «Мүнөөдэр, үдэшын 9 сагта, буряадай ансамблиин концерт болохо» гэжэ бэшээтэй байба.

Удангүй үдэшын улаан наран оробо. Тиигэһээр байтар электрын лампочканууд яларжа, дахяад наран гараһан мэтэ һаруулхан болошобо. Оронойминай заха хизаарһаа амархаяа ерэһэн, һайндэрэйхеэр хубсаланхай хэдэн зуугаад хүнүүд зэлэ татан, хүхюутэй зугаатай клуб тээшэ субанад. Энэ хадаа манай Хүрэшэ Читын областиин Дарасунай курортдо амаргашад буряадай хатар, дуунай ансамблиин концертые харахаяа эндэ суглараба.

Удангүй улаан хилэн костюмтай конферансье—залуухан басаган гаража, эндэ суглараһаа амаргашадта ансамблиин коллективэй зүгһөө үнэн зүрхэнэй халуун баярые хүргөөд, концертын түрүүшын номерые соносхоно. Ирагуу гоё хүжэм зэдлэжэ, долгитон намилзаһан улаан торгон хүшэгэ аалиханаар нээгдэжэ, үнгэ бүриин торгоор уралан оёһон халаадуудые үмдэнхэй эдир залуу хүбүүд, басагад ендэр дээрэ гаража, зол жаргалта байдал тухай зураглан харуулһан хатар наадан эхилбэ.

Габшагай солбон хүбүүд, басагадай хүнхинэмэ хүгжэмэй аялга доро янза бүриин гоё һайхан торгон пулаадуудые надхуулан нарбуулан хатаралдахадань заал соо һуугшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Үнэхөөрөөшье коммунизмын үедэ ажаһууха мүнөө үеын эдэ хүнүүдэй байдал иимэл жаргалтай, хүхюун байхал гэжэ һанахада, хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмөөр байба.

Һүүлэрэнь Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Цыден Бадмаев «Энэдхэг хатарые», Оюун Тумурова «Египет хатарые» уран гоёор гүйсэдхэхэдэнь харагшад илангаяа һонирхобо.

Буряадай АССР-эй габьяата артист Максим Санжиев балэдай солист Капитон Халбаев хоёрой «загаһа барилга» гэжэ буряад арадай шог хатар наадые шадабаритайгаар гүйсэдхэхэдэнь бүришье гоё байба. Буряадай АССР-эй габьяата артистка Маргарита Чайванэ хабаадалсажа монгол, татар, финн болон буряад арадай дуунуудые уянгалан дуулахадань ялала гоёшоохоор байгаа. Мүн РСФСР-эй габьяата артист Цырен Хобороков буряад арадайнгаа дуулдаг дуунуудые хуур дээрэ наадахадань барандаа альга ташалдаа, баһа дахин дуулахыень уряалба.

Буряадай хатарай ба дуунай ансамблиин артистнуудые эндэ харагшад эхэл баярлалтайгаар угтажа, мандаа ерэжэ байгыт гэжэ уряалба. Мүнөө буряадай ансамбль Шэтын областиин колхоз ба совхозуудаар хоёр һара тухай ябаха юм.

П. Содбоев.

ЗООЦИРК

Дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ ямар амитан амидарнагүйб. Газар дайда дээгүүр ябадаг ан амитад, хорхой шумуул, агаарта ниидэдэг жэгүүртэн шубууд, уһа горхон, океан далайнуудта тамардаг загаһан болон бусад амитад тоо томшогүй олон. Тэдэнние нэрлэхэ, тоолохо болоо һаа захадань гарагдаха түбэгтэй.

Эдэ амитадай зарим нэгэниинь зоопаркануудта хүн зоной үзэсхэлэн болгогдожо байдаг ха юм. Мүнөө Улаан-Үдэдэмнай Москвагай нүүдэл зооцирк ерээд, элдэб амитадые харуулжа эхилэнхэй. Тэндэ хурдан шуумар хорото арьяатад; арсалан, эрээн гүрөөһэн, эрбис, шэлүүһэн болон бусад харуулагдана.

Тэрэшэлэн тогод, тоти болон элдэб олон түрэлэй шубуудые, баабгай, абарга томо могой, һармагшан гэхэ зэргын амитадые харанабди. Мүн асари томо бэетэй заан, тэмээн эхэ һонирхолтой.

Зооцирк эдэ ан амитадые харуулхаһаа гадна, циркын номернууд тэндэ үзүүлэгдэхэ. Ангуудые һургагша Майоров гаража ерээд, һургамал баабгайнуудые наадхуулба. Тиигэжэ байтар һургамал нохойнууд гаража ерээд, элдэб номер харуулнад. Тэндэ жонглер Вагнер һонирхолтой зүйлнүүдые харуулжа наадаа. Иллюзи, манипуляци гэхэ зэргын наадануудхарагшадай анхарал ехээр хандуулна.

Июлиин хоёрдохи хахадта эндэмнай сагаан баабгай болон бусад амитад асарагдажа харуулагдахаар хүлеэгдэнэ.

Дурсагдаһан зооцирк орон соогуураа ябал зүнгүй ходо ябажа, хэдэн миллион хүнүүдые ан амитадаараа һонирхуулна. Улаан-Үдэ ерэхынгээ урда тээ хүршэ Шэтэ хотодомнай 20 хоногто байжа, тэрэ хугасаа соо 170 мянган хүниие зооциркэдээ оруулжа харуулаа. Эндэһээ Алас Дурнын областиие хизаарнуудаар ябаха зорилготой.

Н. Алдаров.

Мүнөөдэрэй телевиденинин программа

19.00—Һүүлэй мэдээсэл. 19.10—«Золотое перышко» хүүгэдтэ зорюулагдаһан мультфильм. 19.30—«Наша хелье» гэһэн кинообзор. 19.40—«Машина 41—66» гэжэ телевиденинин Центральна студиһаа хэгдэжэ дамжуулга. 20.00—Түрүү дүй дүйшэн тухай телевизионно дамжуулга. 20.15—«Живой чугун» гэжэ очерк. 20.35—Нүхэд, таанарай захилаар—«Анна на шее» гэһэн уран һайханай фильм. 22.00—Дамжуулгын программа.

—✦✦✦—

Сагай улирал

Буряадай гидрометбюрогой мэдээсэлэнэй ёһоор мүнөөдэр республика соомнай үүлэтэйшэг, хойто болон урда аймагуудаар бага зэргэ бороо орохо. Зүг бүхэнһөө һулахаанаар һалхилха. Улаан-Үдэ хотодомнай үдэшэлэнгүүр 10—12, үдэрынь 26—28 градус дулаан болохо.

Июлиин 7-8-най үдэрнүүдтэ республика соомнай бага зэргэ үүлэтэй, һулагуй бороотой байха. Сахилгаан сахилха. Зарим газарта үглөөгүүр манатай байха.

ХАРАГТЫ, ҺОНИРХОГТЫ

Июлиин түрүүшын хахадта телевиденеэр юун харуулагдахаб, һонирхолтой ямар дамжуулганууд болохоб гэһэн асуудал телевизор харагшадые һонирхуулна.

Энэ асуудалда һаяхан хэблэгдэжэ гараһан Улаан-Үдын телевиденинин студиин дамжуулганууд 15 хоногой программа харюу үгэнэ. Программада оруулагдаһан кино, концерт, элдэб асуудалаар болохо дамжуулганууд эндэ булгыень тоолохын аргагүй. Тиимэһээ зарим нэгэн дээрэнь бага зэргэ тогтоё.

Майн һүүл багаар ажалшадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Советэй гүйсэдхэмэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Лебедев городто гэр байрын барилгын ябаса тухай телевизор харагшадай урда тоосоһон байна. Тиигэжэ телевиденинин студиин үүсхэлээр республикымнай эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд телехарагшадай үмэнэ тоосожо эхилһэн байна. Июлиин 9-дэ Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр М. М. Хабалов зунай сагта худалдаа наймаанай ямараар эмхидхэгдэхэ тухай хөөрэжэ үгэхэ.

Манай республикын түб хото—Улаан-Үдэ, Шэтэ городтой мүрысэдэг гэжэ ушагшадмнай мэдэнэ. «Мантай мүрысэдэг город» гэһэн дамжуулга июлиин 13-да болохо.

Ажалай түрүү арга, дүй дүршэл дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ зорилгоор тусхай дамжуулганууд июлиин 6—7-до харагдажа болохо.

Гадна энэ һарын 13-да, ленинскэ шангай лауреадуудта зорюулагдаһан уран зохёолой дамжуулга хэгдэхэ.

«Факел» гэжэ сатирын журналай ээлжээтэ номер июлиин найманай амаралтын үдэр, үдэшын 7 час 15 минутада дамжуулагдаха.

Залуушуулай ажахы эрхилжэ һуража байһан тухай ВЛКСМ-эй обкомой секретарь июлиин 14-дэ хөөрэжэ үгэхэ юм.

Һурагшадай эдэбхи

Татауровска эхин һургуулида хара, үнгэтэ металлай хаядаһа суглуулгагаар воскресник һаяхан үнгэргэгдэбэ. Тиигэжэ 6 часай туршада эндэхи һурагшад 7 тонно хара металлай, 40-өөд килограмм үнгэтэ металлай хаядаһа суглуулжа тушааба. Олоһон мүнгөөрөө хүгжэмэй инструмент, спортивна хэрэгсэлнүүдые худалдан абажа юм.

Түмэрэй хаядаһа суглуулгада 1-дэхи «А», «Б», 2-дохи «А», гурбадахи «А», дүрбэдэхи «А» классуудай һурагшад шалгарба.

Н. Тимошенко.

Хилын саанаһаа

АЛЖИРАЙ РЕСПУБЛИКЫЕ МЭДЭРНЭ

Алжирай баатарлиг арадай илалтые, Алжирай бэеэ даанхай Республикын бии болоһые дэлхэйн олонниитэ зон ехэ ханамжатайгаар угтаба. Һүүлэй хэды часай туршада Африкын һаяхан бии болоһон бэеэ даанхай гүрэнние Индонези, Япон, Гана, Финлянди, Норвеги, Греци, Бразили, Габон, Нигер, Нигери, Гвиней мэдэрбэ. Бэеэ даанхай байдал тэмсэл соогуур олоһонтойнь дашарамдуулан, Алжирай арадые амаршалһан бэшэгүүд Алжирай Республикын Саг зуурын правительствын түрүүлэгшэ Бен Хеддын нэрэ дээрэ дэлхэйн элдэб гүрэнүүдһээ ерэнэ.

(ТАСС).

—✦✦○✦✦—

Баруун Ирианиие сүлөөлхэ тэмсэл улам үргэдэнэ

ДЖАКАРТА, июлиин 4. (ТАСС). Баруун Ирианиие колонизаторнуудай дарлалтаһаа сүлөөлхэ тэмсэл үргэлжэлһөөр. Антара агентствын мэдээсэлээр, арадай хойто эрье шадар, Соронга гэдэг портдо дутаэхэнэ оршодог Котамега городые партизанууд сүлөөлбэ. Мерауке город шадар һаяхан парашютистнууд буулгагдаһан юм. Мүнөө тэндэ, урда эрье шадарань дайн байлдаан үргэлжэлһөөр. Нютагай хүн зоной туһаламжаар партизанууд Голландиин сэрэгшэдые үлдэһэн байна.

—●●✦●●—

Манолис Глезосые түрэлхидтэйнь, нүхэдтэйнь уулзуулнагүй

АФИНА, июлиин 4. (ТАСС). Эгина арал дээрэхи түрмын дирекци Манолис Глезосые дахин хашажа эхилэв. Политическэ гэмтэдые, сүлөөлэгдэһэн гараһан хүнүүдые булгыень табиха тухай Манолис Глезос уряалһан юм. Иигэжэ уряалһанайнгаа түлөө түрэлхидтэйгөө, нүхэдтэйгөө уулзаха эрхэгүй болоод байна. Эгина арал дээрэхи түрмэдэ байһан Глезосэй, политическэ бусад гэмтэдэй зоригые энэ хашалтань хухалхагүй гээд, «Авги» газетэ бэшэбэ.

—●●✦●●—

Урда Вьетнамай партизанууд тэмсэнэ

ХАНОЙ, июлиин 4. (ТАСС). Урда Вьетнамһаа абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, зэбсэгжэмэл патриодууд Нго Динь Дьемэй сэрэгшэдтэй баһа тулалдаба.

Сайгонһоо зүүн хойшо жаран миль газарта партизанууд хинан мүрдэгшэдэй һуужа ябаһан автомашинануудта үсэгэлдэр добтолоо. Тулалдаанай үедэ тэдэнэр дайсадайнгаа хоёр офицерые алаа. Сайгонһоо оройдоо 7 миль болохо газарта патриодууд добтолжо, дайсадайнгаа сэрэгүүдые байраһаань үлдэбэ.

ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшэ В. Широкий профессор Д. Бернал асуудалда харюу үгэбэ

ПРАГА, июлиин 4. (ТАСС). ЧТК агентствын мэдээсэлээр, бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо бүхэдэлхэйн конгрессые зарлаха бэлэдхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Д. Бернал, ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшэ В. Широкий гэгшэдэ хандаба. Москвада үнгэргэгдэхэ бүхэдэлхэйн конгрессто зүбшэгдэхэ шухалын шухала асуудалнуудаар Чехословакиин правительствын ямар хараа шугамтай байһаниие мэдээсэгты гээд, Д. Бернал гуйба.

Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряалга шиидхэхэ гэжэ манай правительствын гадаадын политикын шухала хубинь, гол зорилгонь болоно. Тиимэһээ бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха хэлсээ баталха тухай СССР-эй правительствын [...] ЧССР-эй правительство дээр дэмжэнэ гээд, правительствын [...] В. Широкий харюу [...] дэглээ.

ЧССР-эй пра[...] уласхоорондын шах[...] дал һуларуулха бү[...] далнуудые дэмжэ[...] дэлхэйн олонниитэ[...] зорилготой, буу зэбс[...] дань ехээр бэлдэхэ[...] дурадхалнуудые бү[...] гэжэ В. Широкий м[...]

Бүгэдөөрөө буу з[...] ряаха, эб найрамд[...] хо асуудалнуудта з[...] һан бүхэдэлхэйн ко[...] рүү үзэлтэй бүхы [...] тэмсэлдэхэн гэйхам[...] болог лэ гээд, В. Ш[...] гэсхэлдөө хэлэбэ.

Кубын үхибүүдтэ зорюулагд[...] бэлэг

ГАВАНА, июлиин 4. ТАСС-ай корреспондент М. Бузинский мэдээсэнэ:

Хүдөө ажахын залуу совет мэргэжэлтэд Кубын үхибүүдтэ бэлэг бариба. Кубын ниислэлһээ 20 модо болохо үзэсхэлэнтэ һайхан газарта совет мэргэжэлтэд Эхэ орондоо бусахынгаа урда тээ, уужам һаруул һургуули барижа үгэбэ. Эндэ Кубын ажалшадай байха шэнэ һуурин бии болгогдоно.

Һургуулиин байшанда совет-кубинскэ залуушуулай митинг үсэгэлдэр болобо. Тиигэжэ совет залуу мэргэжэлтэд Кубын нүхэдтэ бэлэгээ барибэ. ЦК-гай секретарь Андрес Родригес Кубын залуу коммунистнуудай союзай Центральна Комитедэй нэрэһээ үгэ хэлээ. Кубын хүдөө ажахыда туһаламжа хүргэхын түлөө желэй туршада совет мэргэжэлтэд ажаллаһанайнь, шэнэ һургуули бари[...] нэйнь түлөө Андрес баяр хүргэбэ. Совет[...] арадуудай хоорондо[...] барисаанай үдэрһ[...] бэхижэжэ байһаниие[...] дэ гэршэлэн харуул[...] ЦК-гай секретарь тэ[...]

Кубын залуу комм[...] дай союзай дурадха[...] шэнэ һургуулида Лен[...] ва гэгшын нэрэ бол[...] шиидхэ. Грузинын за[...] ноон Леван Кикава аюулда орожо, Кама[...] винцида наһа бараа[...] дээ ажахын совет мэ[...] дэй нэгэ түлөөлэгш[...] байһан юм.

Шэнэ һургуулиие үгэһэн совет залуушу[...] лөөлэгшэд һургуулд[...] димир Ильич Лени[...] бэлэглэбэ.

Ажалай бүгэдэниитын конфедерациин генеральна секр[...] Бенуа Фрашон мэдүүлгэ хэб[...]

ПАРИЖ, июлиин 4. (ТАСС). Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо асуудалнуудта зорюулагдаһан болохоёо байгаа бүхэдэлхэйн конгресс баярламаар хэрэг гэшэ. Энэ конгресс бүхы дэлхэйдэ ехэ нүлөө үзүүлхэ гээд, ажалай бүгэдэниитын конфедерациин генеральна секретарь Бенуа Фрашон ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ.

Уласхоорондын байдалай шахардуу шанга, буу зэбсэгэй ехээр бэлдэгдэжэ байһан үедэ хиналта тогтоохо, бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха гэшэ эгээл үнэн зүб хараа шугам мүн. Иигэжэ юрын хүнүүд бурил олоороо ойлгодог болоо байна. Амгалан ёһоор [...]шон байхын, буу зэбс[...] хын түлөө тэмсэлд[...] олон хүнүүд хабаадаа[...]

Эб найрамдал тогто[...] лөө хэгдэдэг тэмсэл[...] вагай конгресс улам[...] хэ. Тиигэжэ шэнэ да[...] да эхилхэ хүсэлтэй[...] дүүдэй ама татаха гэ[...] шон мэдүүлбэ.

Эб найрамдал тогто[...] зэбсэг хуряаха тэмсэ[...] саһан хүнүүд эб хам[...] ушартай. Хүдэлмэри[...] имэ эрилтэ табина. [...] Москвада зарлагдаха[...] сые биднэр дэмжэнэ[...] Бенуа Фрашон тэмдэ[...]

Женевын зүблөөн

ЖЕНЕВЭ, июлиин 4. (ТАСС-ай тусхай корр.). Лаосой асуудалые шиидхэхэ зорилготой Женевын зүблөөн үргэлжэлһөөр.

Национальна нэгэдэлэй коалиционно правительствын түлөөлэгэ Лаосой нэгэдэмэл делегаци Женевын зүблөөндэ июлиин 2-һоо хойшо хабаадана. Хэды һарын туршада зүблөөндэ хэһэн хүдэлмэрээ дүгнэхэын, дансануудые зохёожо баталхын, шиидхэгдээгүй зарим асуудалнуудые хэлсэхэ тухай эсэлэн шиидхэхын зорилгоор үсэгэлдэр Г. М. Пушкин М. Макдональ[...] уулзаа һэн.

Эдэ хоёр түлөөлэг[...] лөөгүүр зүблөөндэ [...] һан бэеэ абаһи гү[...] делегацин толгой[...] той мүнөөдэр уулза[...] хөөрэлдөөн СССР-э[...] цин толгойлогшын ба[...] зарта үнгэргэгдэбэ. Индиин делегацину[...] гойлогшонор, Кам[...] Бирмын делегацин т[...] шэд хөөрэлдөөндэ ха[...] Үсэгэлдэрэйхеэр хө[...] тухай зүблөөнэй эд[...] нэр уулзалга хаба[...] та мэдээсэбэ.

Туршалгань хойшолуулагдаа[...]

ВАШИНГТОН, июлиин 4. (ТАСС). Джонстон арал шадар, газарһаа дээшэ ехэ үндэртэ хэхэ ядерна туршалгаяа 24 часаар Холбоото Штадууд хойшолуулба.

Гавайн сагаар 23 часта (Москвагай сагаар июлиин 6-най 13 часта) июлиин[...] имэ туршалга хэгдэ[...] атомай элшэ хүсэ хэ[...] комисси мэдээсэбэ.

Редакторай орл[...]
М. Н. НИМ[...]

Халаахай

Сагаан нуурай таабари

Могсохон тосхонһоо мори эмээллэжэ унаһан ама халамгайшаг нэгэ хүн Худан голые сагаалхиса гаталаад, саада эрьедэнь зогсоногой:

Сагаахан нуурнай холо бэшэ,
Сабдирхан моримни ульгам даа.
Санаалһан нүхэрни холо бэшээл,
Саадал эрьеынь отог соо, —
гэжэ дуулаһаар

талын дундуур табжархай буулгажа ябатараа, бугсан тэгүүлээшэ моринойгоо амынь татахадаа, ардагайнгаа нюрган дээрэ арайл гэжэ тогтоод:

«Ай зайлуул, энэм юун гээшэб? Сагаан нуурнай хэдыдээ хоёр болошоод сахариг долгиёо эбхэрүүлжэ байна гэшээб! Али һорьмоһоёо хаража гэшээ гүб?!»—гэжэ удаан ойлгожо ядан, урагша хойшоо ябахаяа болишоод, ульгам морёо узгага тугзага гүүлжэ байхыень хаража бэлэйб. Теэд юугээ хараа хүн гэшээб, али ама халамгайдаа гансахан нуурые хоёр болгожо хараа юм гү?

Үгы даа, этигээгүй һаа, элдинхэн Чисаанын совхозой хоёрдохи фермэдэ ошоожо, эртэ урданһаа Сагаан нуур гэжэ суурхаһан ожорһо һогоогоор ургашаһан сайбар долгитой нуур харагты. Үнөөхи хазаар моритой хүмнай үлүү гарама һогтуушье байгаагүй, зүгөөр дээрэхэн зүрхэтэй байжа болоо ха даа. Тэрээгээршье яахамнайб, ябаһан хүн ябаал юм бээз.

Теэд юун хоёр Сагаан нуур гэшээб? Али эртэ урдымнай нуур ганса һүн соо һабаяа урилжа, һайн газарта зөөшөө гү? Үгы даа. Тиинэ тиитэрээ юун болоо юм? Тааха хүн гү гэшэ гү? Зүб даа, Сагаан нуурай таабари таахагүйт. Харин би таахал байхаб.

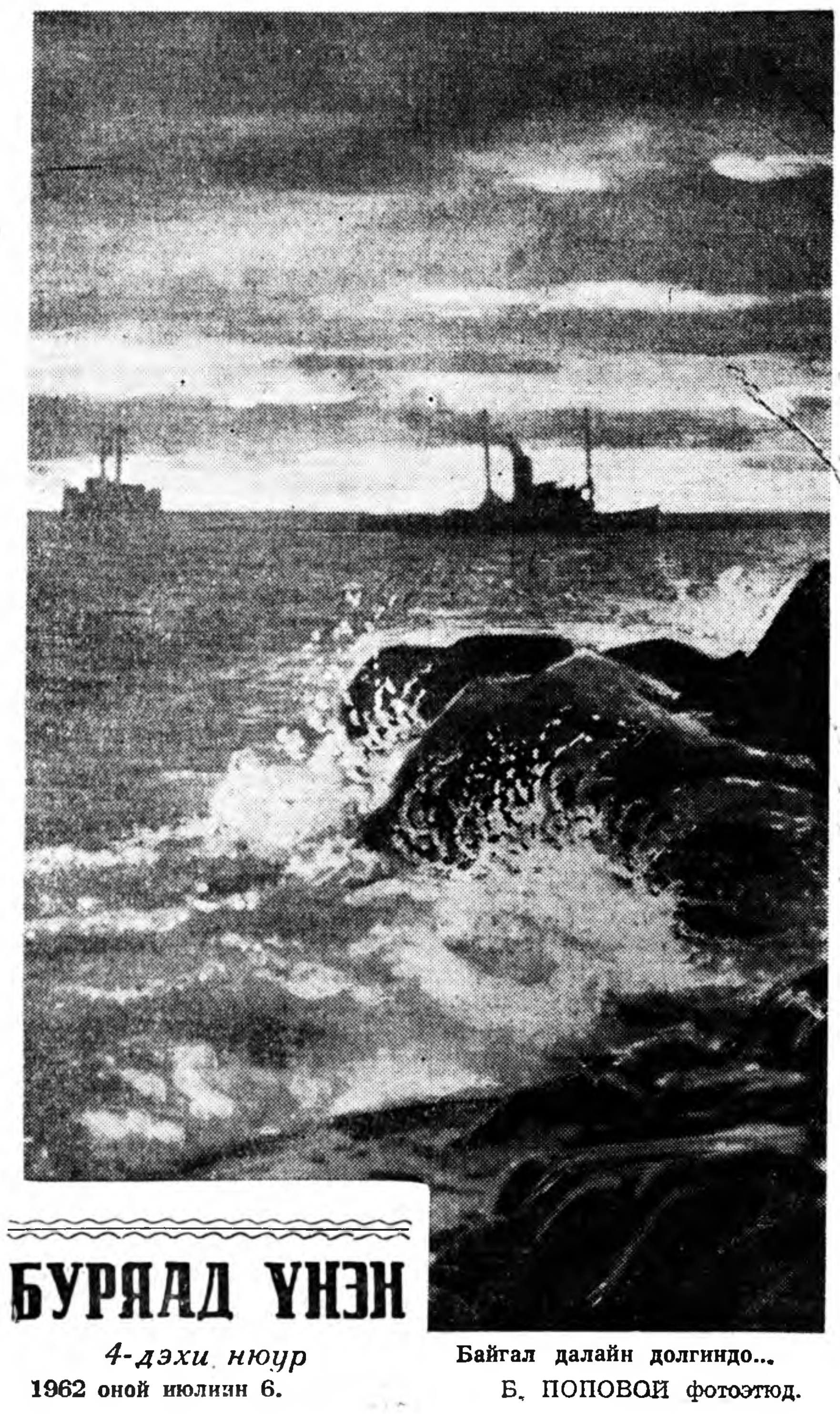
Нэгэ Сагаан нуурынь хүнэй эдидэг, H_2O гэжэ химиин формулатай уһан байха, энээниинь эртэ урда сагһаа Худан голоор һуухан буряадуудхуу баран мэдэхэ... Харин нүгөөдэнь, харин нүгөөдэнь юрын һүнһөө, дүрбэн хүхэтэй үнеэдһээ гараһан һүнһөө бии болоһон нуур байха. Яагаад тиимэ үлэгүр соо хэлэдэгтэл һүн далай тэндэ бии болоод, хүн бүхэнэй нюдэндэ гайхал түрүүлхэ болоо юм?

Энэ асуудалда ямар харюу Чисаанын совхозой хоёрдохи фермые эрхилэгшэ Борис Санжимитыпов, Сагаан нуурай фермые даагша Д. Чимитов үгэхэ байгаа хаб, бидэ мэдэнэгүйбди. Зүгөөр 33 мянган килограмм машиндаһан һүеэ газар руу гам хайрагүй аханиинь тэрэл хоёрдохи таабарита Сагаан нуур болоод, сахариг долгиёо салгидуулжа байһанинь арсашагүй.

Магад һү, тарагнай далай шэнги элбэг болоод, машиндагдаһан һүеэ Сагаан нуурай уһан шэнгеэр сасажа байдаг болоо гүбди? Үгы даа. Али ойлдоо арбаад модоной газарта байгаа тэрэ совхозой гурбадахи фермын (эрхилэгшэнь М. Житихин) хэдэн зуугаад гахайн гэдэһэеэ садаагүй, гэрээ тойрон гэгээлжэ гүйлдэжэ ябахыень совхозой даргануудай дуулаагүй, хараагүй гэшэ гү?

Зүгөөр, һүн далайе ногоон тала газараар тогтоолгоороо суурхажа байһан Чисаанын совхозой дарганарай, хүн зоной эдихэ һүн далай тогтоохо һаань, гүн удхата Халдалгада харюу болохонь лабтай һэн.

Д. Очиров.

Байгал далайн долгиндо...
Б. ПОПОВОЙ фотоэтюд.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1962 оной июлиин 6.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. [...] ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактор[...] 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жиз[...] пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского ст[...] тельства—47-59, промышленности, транспорта, информа[...] 35-14, культуры, литературы и искусства—34-05, [...] рабселькоров—40-49, отдел переводов и корректор[...] — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугоро[...] переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль[...] Бурятской АССР.

Н00917. Зак. № 337[...]